

Profesorei Emīlijai Gudriniecei – balva par mūža ieguldījumu

RTU profesore, LZA akadēmiķe Emīlija Gudriniece 2003. gada 20. decembrī Latvijas Nacionālajā operā publiskās akciju sabiedrības *Grindeks* Ziemassvētku sarīkojumā saņēma Latvijas Zinātņu akadēmijas un PAS *Grindeks* gada balvu un prēmiju zinātnē par mūža ieguldījumu jauno ķīmiķu sagatavošanā un heterociklisko savienojumu ķīmijā. Balvu pasniedza LZA akadēmiķis Raimonds Valters un *Grindeks* valdes loceklis Vitālijs Skrvelis.

Uzrunā akadēmiķis Raimonds Valters, kurš arī ir klausījies profesores lekcijas, klātesošiem nedaudz pastāstīja par izcilo ķīmiķi: «Emīlija Gudriniece – Rīgas Tehniskās universitātes profesore, habilitētā ķīmijas doktore, Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenā locekle, Nopelniem bagātā zinātnes un tehnikas darbiniece, Latvijas Valsts prēmijas laureāte, Valsts emeritētā zinātniece. Bet tālajā 1942. gadā jauna meitene bez visiem minētajiem tituliem, Rēzeknes Valsts skolotāju institūta absolvente sāka studijas LU Ķīmijas fakultātē. No šā brīža ar mazu pārtraukumu kara gados viņas dzīve un darbs nesaraunami saistīti ar mūsu fakultāti. Pēc studiju beigšanas fakultātē

noiets ceļš: laborante, aspirante, asistente, docente, profesore, katedras vadītāja, fakultātes dekāne, trīs gadus bijusi arī RPI zinātņu prorektore. 1963. gadā profesore Emīlija Gudriniece nodibināja

katedru un 27 gadus to vadīja (apzināti nenosauca katedras nosaukumu, jo gan katedras, gan fakultātes, gan visas augstskolas nosaukumi šo 60 gadu laikā ir vairākkārt mainījušies). Katedra sagatavo bioloģiski aktīvo savienojumu speciālistus. To skaits uz šo brīdi jau pārsniedz 800, starp tiem ir arī PAS *Grindeks* darbinieki. Profesore sagatavojusi 28 ķīmijas zinātņu kandidātus. Raksturojot profesori kā talantīgu pedagoģi, gribu uzsvērt, ka viņa vienmēr ir centusies iemācīt

studentiem un līdzstrādniekiem mīlēt savu specialitāti – ķīmiju, noticēt savām spējām, sajūst gandarījumu par paveikto, tās ir arī viņas pašas spilgtākās īpašības. Pieci no viņas izaudzinātajiem

zinātņu kandidātiem – Andris Strakovs, Fricis Avotiņš, Aina Kārklīņa, Ērika Bizdēna un jaunā daudzsološā struktūrvienības pašreizējā vadītāja Māra Jure – ir kļuvuši par profesoriem.

Profesores Emīlijas Gudrinieces zinātniskais darbs saistīts ar heterociklu sintēzi un to bioloģiskās aktivitātes pētījumiem, pēdējos gados – ar krustziežu un citu augu eļļu praktiskās izmantošanas iespējām biodīzeldegvielas ražošanā. Viņa publicējusi vairāk nekā 800 zinātnisku darbu.

Ārkārtīgi plašs ir profesores sabiedrisko aktivitāšu loks: daudzu kongresu, konferenču un sanāksmju organizētāja, starptautisku kongresu dalībniece, žurnālu un daudzu rakstu krājumu redaktore, daudzu jaunu interesantu pasākumu iniciatore.»

Akadēmiķis Raimonds Valters teica mīļu, mīļu paldies par profesores Emīlijas Gudrinieces lielo darbu, atsaucību, aizrautību, labestību Latvijas Zinātņu akadēmijas vārdā, PAS *Grindeks* kolektīva un pats savā vārdā un vēlēja profesorei labu veselību un jaunus radošus panākumus turpmāk!

Sveicam profesori Emīliju Gudrinieci! □ (Pēc LZA materiāliem)

1995. gadā Teodora Ķirša vadībā Latvijas alpinistu komanda uzkāpa Everestā. T. Ķirsis uznesa virsotnē ne tikai Latvijas karogu, bet arī RTU Piemiņas medaļu.

Iecerēm un sekmēm bagātu 2004. gadu!

Ronalds Taraškevičs, kanclers

Pagājušais gads Latvijas sabiedrībai bija pats nozīmīgākais, jo bija jāizvēlas, jāpieņem svarīgs lēmums – iestāties Eiropas Savienībā vai saglabāt savu neatkarīgu valsti. Lēmumu mūsu sabiedrība pieņēma septembrī referendumā par labu Eiropas Savienībai. Neraugoties uz politiķu un sabiedriski aktīvu iedzīvotāju uztraukumiem un šaubām pirms referenduma, Latvijas sabiedrība pieņēma optimālu lēmumu. Visa Latvijas attīstības vēsture pierāda, ka tai kā patstāvīgai, neatkarīgai valstij ir grūti pastāvēt tīri objektīvi, tā nonāk tās vai citas lielas nācijas ietekmes sfērā, saprotams, pastarpināti ar savu pašu atsevišķu sociālo grupu vai kopību interešu starpniecību. Kas tad Latvijā vēstures gaitā ir piesaistījis lielo valsti – Vācijas, Polijas, Zviedrijas, Krievijas – uzmanību? Mūsu vienīgā bagātība – izdevīgais ģeogrāfiskais izvietojums, kura nozīmīgums, manuprāt, globalizācijas apstākļos tikai pieaugs.

Latvijai kļūt par patstāvīgu, neatkarīgu, demokrātisku un neitrālu valsti praktiski ir neiespējami, un sabiedrības lielākā daļa to saprot, es pat teiktu, ģenētiski izjūt, tāpēc arī izvēlējas kļūt par Eiropas valstu saimes sastāvdaļu.

Mūsu universitātei aizgājušais gads arī bija ļoti svarīgs, jo pieauga tās nozīmīgums Latvijas iedzīvotāju, jo sevišķi tautsaimnieku, apziņā kā galvenā tehnisko speciālistu sagatavošanas vieta. Latvijas tautsaimniecībai attīstoties, pieaug pieprasījums pēc dabas un inženierzinātņu jomas speciālistiem, sevišķi šo nepieciešamību izjūt zinātnietilpīgās tehnoloģijas. Šo speciālistu vajadzības pieaugumu izsauc arī otrs faktors – demogrāfiskais, jo iepriekšējos gados sagatavoto inženieru kadru vecums tuvojas kritiskai robežai, tas ir, pensijas vecumam, bet jaunatnes vidū līdz šim populāras bija humanitārās, sociālās un ekonomiskās studiju programmas. Tam ir savs objektīvs pamats. No iepriekšējās sociāli politiskās sistēmas

mūsu sabiedrība mantoja ievērojamu juristu, filologu, politologu un sociologu deficītu, bet menedžeri, uzņēmējdarbības un mārketinga speciālisti tajā vispār netika gatavoti. Tātad pēdējos 10 gados sagatavoto humanitārās, sociālās un ekonomiskās jomas speciālistu skaits tuvojās piesātinājumam, bet dabas un inženierzinātņu jomas speciālistu skaits – iztrūkimam, un šo pēdējo speciālistu sagatavošanā noteicošā loma valstī ir RTU.

Personiskajā dzīvē aizvadītais gads arī bija ļoti sekmīgs, bērnu ģimenes attīstās bez satricinājumiem, katrs ir atradis savu darbības nišu, kurā sevi realizē kā speciālists, tā gūstot gandarījumu no savas darbības un ne tikai morālo. Aug četri mazbērni, divas meitenes un divi puikas, vecākajai ir 14 gadi, jaunākajam – 1 gads. Audzinot bērnus, varbūt pietrūka laika un arī izpratnes, bet, darbojoties ar mazbērniem, ir ļoti aizraujoši novērot, kā viņi apgūst dabas likumus, sabiedrības vērtības un normas, kā mainās to svarīgums nākamajām paaudzēm.

Liekas, ka izdosies realizēt ieceru, pie kuras strādāju pēdējos piecus gadus, – izveidot RTU struktūrvienību mēneša ieņēmumu un izdevumu bilanci, kā arī veikt pētījumu, lai noskaidrotu, cik dabaszinātņu un inženierzinātņu jomas speciālistu būs nepieciešami Latvijas tautsaimniecībai tuvākā un tālākā nākotnē.

Vienīgais skumjais atzinums, kuru nācās apzināt aizgājušajā gadā, ir tas, ka vecuma faktora iedarbe uz cilvēku ir nozīmīga, tagad nav tāda asuma, jebkurš darbs prasa divreiz vairāk laika, bet apziņa šo īpatnību negrib atzīt. Iekšēji biju pret vecuma ierobežojuma atcelšanu. Jā, no cilvēku tiesību viedokļa šāds ierobežojums it kā nedrīkstētu būt, bet no bioloģiskā šis ierobežojums darbojas, gribam mēs to atzīt vai ne. Ja šāds formāls ierobežojums pastāvētu, tas daudziem cilvēkiem vieglāk ļautu laikus pieņemt nepieciešamos lēmumus. Bet ko nu par skumjo, dzīve rit uz priekšu, un daba visu sakopj atbilstoši attīstības likumsakarībām.

Jaunajā gadā gribu novēlēt mācībspēkiem un darbiniekiem daudz radošu ieceru, kuru realizācija dod ne tikai materiālu, bet arī morālu gandarījumu, kas pat ir svarīgāk, jo tā tu pierādi sev, ka vari realizēt kā cilvēks un speciālists. Vēl gribu novēlēt daudz jaunu kolēģu un, saprotams, veselību. Studentiem – izspiest no pasniedzējiem visu, ko viņi var dot, un, pakāpjoties uz viņu pleciem, kļūt par augsti kvalificētiem speciālistiem ar nozīmīgu sevis realizācijas potenciālu un konkurētspēju darba tirgū, tā sasniedzot pašu izvirzītos mērķus! □

Izstāde atvērta no 7. līdz 30. janvārim Kaļķu ielā 1, Lielās zāles vestibilā, darbdienās no plkst. 12 līdz 18.

P. S. Tuvāk par diplomdarbiem un to autoriem – kādā no nākamajiem II numuriem.

Foto: Eduards Lapsa.

Gunta Boles prēmija arhitektam un būvniekam

I. Miķelsone, //

Arhitektūras fakultātē 18. decembrī valdīja īsts Ziemassvētku noskaņojums. Pie izrotātās eglītes bija pulcējušies AF un BF mācībspēki, ASV dzīvojošā latviešu būvinženiera RTU Goda doktora un Triju Zvaigžņu ordeņa Zelta goda zīmes kavaliera Gunta Boles pilnvarotie pārstāvji arhitekti Maija un Juris Skalbergi un labākie AF un BF studenti. Jau divpadsmito reizi, kā ierasts, neilgi pirms Ziemassvētkiem svinīgi tika pasniegta Gunta Boles prēmija. Pasākumu ievadīja AF dekāns Jānis Briņķis: «Šodien atkal mūsu fakultātē iedegusies eglīte, un tas nozīmē, ka AF un BF atkal gadskārtējie prieki, pie kuriem vairojamies ir mūsu labvēlis Guntis Bole, kas domās, gribētos ticēt, ir ar mums.» Klātesošos sveica rektors akadēmiķis Ivars Knēts, vispirms uzteicot patīkamās pārmaiņas fakultātes auditorijās pēc veiktajiem remontdarbiem un, protams,

izsakot pateicību Guntim Bolem par nesavtīgo atbalstu labākajiem studentiem. Mazliet paildzinot saspriņgto gaidīšanas brīdi, kad tiks nosaukti prēmijas laureāti, rektors vispirms pasniedza *Knauf* piešķirtās stipendijas sertifikātus AF studentiem Mārai Liepai un Robertam Riekstiņam un BF studentei Patricijai Roščenko, kā arī lūdza nodot sertifikātu BF studentam Jānim Viksnem, kurš nebija varējis ierasties. Beidzot vārds tika dots arhitektam J. Skalbergam: «Šis pasākums ir ļoti gaišs brīdis šajā gada tumšākajā laikā un ir tāds kā aizvadītā gada izvērtējums. Esam šeit sanākuši jau divpadsmito reizi. Kad tika dibināta G. Boles prēmija, bija grūti iztēloties, ka tā izveidosies par tik ilgstošu tradīciju. Kas attiecas uz G. Boli – ar savu lielisko raksturu, attieksmi pret Latviju, tās tautu un studentiem viņš ir lielisks cilvēks, kādi ir retums. Paldies viņam par to!

Šogad uz prēmiju pretendēja pieci topošie arhitekti un trīs būv-

>>>

Kas jauns Starptautisko sakaru daļā?

Atklāts Swiss Baltic Net Rīgas kontaktbirojs

Māra Sņikere

8. janvārī Geberta Rufa fonds (*Gebert Ruff Stiftung*) un Rīgas Tehniskā universitāte aicināja Latvijas augstskolu rektoros, zinātņu prorektoros un ārzemju daļu pārstāvjus uz *Swiss Baltic Net* Rīgas kontaktbiroja svinīgo atklāšanu un Geberta Rufa fonda projekta *Swiss Baltic Net* programmu prezentāciju.

Geberta Rufa fonds dibināts 1997. gadā, un tā darbība ir saistīta ar izglītības un zinātnes projektu veicināšanu. Fonda gada budžets ir 10 miljoni Šveices franku (apmēram 6,5 miljoni eiro), no kuriem 10% ir paredzēti programmai *Swiss Baltic Net*. Līdzās zinātniskās pētniecības projektu veicināšanai fonds atbalsta jauno zinātnieku un akadēmiskā personāla izglītību. Par svarīgākajiem kritērijiem savā darbībā Geberta Rufa fonds ir izvirzījis augstu kvalitāti, jaunu zināšanu iegūšanu, zināšanu pārnesi, originalitāti.

2000. gada aprīlī deleģēja Maksu Šveiceru sākt sadarbības projektu, kura mērķis bija atjaunot agrākos zinātnes un kultūras kontaktus starp Šveici un Baltijas valstīm un veicināt sadarbības attīstību. Projektā *Swiss Baltic Net* sākotnēji tika iesaistītas piecas Baltijas valstu tehniskās universitātes (Rīgas Tehniskā universitāte, Viļņas Gedimīna tehniskā universitāte, Kauņas Tehnoloģijas universitāte, Tallinas Tehniskā universitāte un Šauļu universitāte). 2001. gada novembrī šo augstskolu rektori un prorektori devās uz Šveici, kur apmeklēja Cīrihes Tehnisko universitāti (*ETHZ*), Lozannas Tehnisko universitāti (*EPFL*), Šveices Federālo materiālzinātņu un pētniecības laboratoriju (*EMPA*), IBM pētniecības laboratoriju Cīrihē, Paula Šērera institūtu un citas izglītības un zinātnes iestādes, kā arī viesojās Šveices parlamentā un tikās ar valsts sekretāru profesoru Šarlu Kleinbergu. Šīs vizītes laikā tika noslēgts sadarbības līgums starp Šveices Dabaszinātņu akadēmiju un Latvijas Zinātņu akadēmiju.

Pašlaik projektu *Swiss Baltic Net* Geberta Rufa fonds uzticējies vadīt Franciskai Broiningai. Pateicoties studentu interesei par studiju un pētniecības iespējām Šveicē un Šveices izglītības iestāžu atsaucībai, fonds ir nolēmis paplašināt projektā iesaistīto universitāšu loku. Tagad *Swiss Baltic Net* programmas var izmantot ne tikai tehnisko universitāšu, bet arī citu augstskolu studenti.

Swiss Baltic Net pārsvarā atbalsta maģistrantūras un doktorantūras studentus. Studenti var saņemt stipendijas studijām un zinātnisku pētījumu veikšanai Šveices augstskolās un finansiālu atbalstu dalībai zinātniskā rakstura pasākumos, kas notiek Šveicē. *Swiss Baltic Net* sniedz palīdzību arī sadarbības projektu realizēšanai. Veiksmīgs piemērs atbalstīto projektu vidū ir pagājušajā gadā notikusi starptautiskā vasaras universitāte arhitektūras studentiem *Kultūras mantojums: Rīgas vēsturiskā centra attīstības perspektīvas*. Katru gadu 15 Baltijas valstu augstskolu labākie absolventi saņem *Swiss Baltic Net* absolventu balvu par sasniegumiem studijās un

Foto: Eduards Lapsa.

Priekšplānā no kreisās: SSD programmu koordinatore Evita Serjogina, Šveices vēstniecības kultūras atašējs Latvijā un Lietuvā Karls Hagmans, Swiss Baltic Net programmu vadītāja Dr. Franciska Broininga.

līdzdalību zinātniskos projektos.

Swiss Baltic Net Rīgas kontaktbiroja svinīgajā atklāšanā viesus uzrunāja mūsu augstskolas rektors akadēmiķis Ivars Knēts, Šveices vēstniecības kultūras atašējs Latvijā un Lietuvā Karls Hagmans. Programmas vadītāja Franciska Broininga pastāstīja par piedāvātajām stipendiju programmām un iespējamajiem sadarbības projektiem, kā arī iepazīstināja klātesošos ar *Swiss Baltic Net* kontaktpersonu Rīgā, RTU Starptautisko sakaru daļas programmu koordinatori Evitu Serjoginu, kas turpmāk sniegs informāciju par piedāvātajām stipendiju iespējām un palīdzēs atrisināt dažādus organizatoriskus jautājumus.

Viesu vidū bija arī vairāki bijušie *Swiss Baltic Net* stipendiāti, kas atzina, ka studentiem noteikti vajadzētu pieteikties uz stipendijām un kaut vai aizbraukt uz kādu konferenci Šveicē. Stipendiju piedāvājumus noteikti jāizmanto dabaszinātņu un inženierzinātņu studentiem, jo laboratoriju aprīkojums Šveicē nav salīdzināms ar Latvijā esošo. Uz jaunām sadarbības idejām un projektiem tika mudināti arī profesori.

Geberta Rufa fonds *Swiss Baltic Net* kontaktbiroju izveidojis RTU paspārnē ne tikai tāpēc, ka tā projektā piedalās kopš tā dibināšanas un visaktīvāk piedalās sadarbības veidošanā, bet arī tāpēc, ka mūsu universitātei vēsturiski ir bijuši cieši kontakti ar Šveices izglītības iestādēm, īpaši ar Cīrihes Tehnisko universitāti, kas kalpojusi par paraugu, dibinot RTU. Pašlaik divi mūsu doktoranti jau otro mēnesi strādā Cīrihes Tehniskās universitātes laboratorijās.

Cerams, ka ne tikai RTU studenti un pasniedzēji izmantos *Swiss Baltic Net* piedāvātās iespējas. Ikviens, kuru interesē studiju, zinātniskā darba vai cita veida sadarbības iespējas ar Šveices augstskolām un zinātniskajām institūcijām, ir gaidīts Rīgas Tehniskās universitātes Starptautisko sakaru daļā, Kaļķu ielā 1–222. Informāciju par *Swiss Baltic Net* programmām var atrast mājaslapā www.swissbaltic.net. □

G. Boles prēmija

>>>

nieki, un ar katru gadu žūrijai kļūst grūtāk izlemt, kurš no pretendentiem ir pats labākais, – visi ir vienlīdz aktīvi, spējīgi, talantīgi. Pirms dažiem gadiem svešvalodu zināšanas nereti bija tās, kas palīdzēja izšķirties, bet šogad visi pretendenti arī šajā jomā bija lieliski. Jāteic, ka labas svešvalodu zināšanas mūsdienās ir ļoti liela priekšrocība.

Un tā – Gunta Boles prēmija 2003. dolāru apmērā par izcilām sekmiem studijās un augstā profesionālā līmenī izstrādātiem kursa projektiem piešķirta BF 5. kursa studentam **Ernestam Tolpežņikovam**

Ernest Tolpežņikovs.

un AF 6. kursa studentam **Uldim Liepam**.

Vēl piebildešu, ka vienojāmies ar G. Boli šogad un turpmāk, lai padarītu šo pasākumu mazliet interesantāku, katru gadu prēmijai vienu dolāru pielikt klāt. Pēdējo piebildei klātesošie sveica ar aplausiem un atzinīgiem smiekliem, tā novērtējot prēmijas piešķirēju veselīgo hu-

Uldis Liepa.

mora izjūtu. Priecīgo noskaņu, kā allaž, vairoja Jaunā gada gaidīšanas laikam tik piederīgā šampanieša glāze un sarūpētais svētku cienasts, ko gan mācībspēki un žūrija, gan studenti pēc saspringtā darba, gatavojot projektus, bija godam pelnījuši.

Kuluāru sarunās BF dekāns Juris Naudžuns vēlreiz apstiprināja, ka, žūrijai vērtējot pretendentes,

nav bijis viegli, jo studentu līmenis bijis līdzvērtīgs, tāpēc apsverams ir profesora Andra Čates priekšlikums turpmāk arī pārējiem pretendentiem rast iespēju no fakultātes līdzekļiem piešķirt veicināšanas prēmijas, tā novērtējot viņu ieguldīto darbu. Profesors arī ierosināja izveidot fakultātē stendu, kurā ikvienam fakultātē ienākušajam būtu uzskatāmi redzams, kādus apbalvojumus vai atzinību saņēmuši fakultātes studenti, piemēram, stendā izvietojot *Knauf* stipendijas sertifikātu kopijas, Boles prēmijas saņemšanas atspoguļojošus dokumentus. Tas būtu gan vēl viens atzinības apliecinājums laureātiem, gan lielisks stimuls jaunākajiem kolēģiem tiekties pēc līdzīgas atzinības, gan atgādinājums par iespējām, kādas ir ikvienam studentam. □

Foto: Romvalds Salcēvičs.

Kas jauns Starptautisko sakaru daļā?

Valodu centrs piedāvā Maģistra studijas HTU

Jūs noteikti esat pamanījuši, ka pie ziņojumu dēļiem, interneta mājaslapās, jūsu pastkastītēs arvien biežāk parādās informācija par iespējām doties studēt uz ārzemēm, par labiem darba piedāvājumiem, aizraujošiem ceļojumiem. Jūs vēlaties būt viens no laimīgajiem veiksmniekiem, kas šos piedāvājumus izmanto, bet... Jūsu labie nodomi neīstenojas, jo jūs nezināt nevienu svešvalodu. Mēs varam jums palīdzēt. Ja atnāksiet uz RTU Starptautisko sakaru daļas Valodu centru, uzzināsiet, cik viegli ir iemācīties angļu un vācu valodu.

Jaunajā gadā Valodu centrs piedāvā:

- vācu un angļu valodas kursus;
- sagatavošanās kursu angļu valodas eksāmenam *IELTS*;
- sagatavošanās kursu vācu valodas eksāmenam *TestDaF*;
- sadarbībā ar Hāgenes Tālmācības universitāti (Vācija) vācu valodas tālmācības kursu ekonomistiem *Wirtschaftsdeutsch*.

Mācības notiek nelielās grupās divas reizes nedēļā Rīgā, Kaļķu ielā 1. Kursus vada kvalificēti pasniedzēji no Latvijas un ārzemēm. Valodas zināšanu līmeņa noteikšanai janvārī piedāvājam bezmaksas testēšanu.

Informācija un pieteikšanās **līdz janvāra beigām** Rīgā, Kaļķu ielā 1-222. Tālr. 7089021; e-pasts: evita.serjogina@rtu.lv. □

Stipendijas studijām Brēmenes universitātē un praksei Siemens uzņēmumos 2004./05. m. g.

Vācijas firma *Siemens* sadarbībā ar Brēmenes universitāti jau trešo gadu RTU studentiem piedāvā **stipendijas** studijām Brēmenes universitātē un **iespēju veikt praksi** kādā no *Siemens* uzņēmumiem, kā arī padziļināt vācu valodas zināšanas vasaras kursos Brēmenes universitātē.

Pieteikties var RTU studenti (vismaz 3. kurss), kuri studē:

- Transporta un mašīnzinību fakultātē;
- Datorzinātņu un informācijas tehnoloģijas fakultātē;
- Elektronikas un telekomunikāciju fakultātē;
- Enerģētikas un elektrotehnikas fakultātē un labi pārvalda vācu un/vai angļu valodu.

Jāiesniedz šādi dokumenti:

- CV (angļu vai vācu valodā);
- argumentēta motivācijas vēstule (angļu vai vācu valodā);
- ieteikuma vēstule no pasniedzēja (var būt latviešu valodā);
- atzīmju izrakstu kopija (bez tulkojuma).

Dokumentu iesniegšanas termiņš – **15. februāris**.

Tuvāka informācija RTU Starptautisko sakaru daļā. Tālr. 7089012, 7089021, 7089313, e-pasts: snikere@acad.latnet.lv. □

Hāgenes Tālmācības universitāte (Vācija) aicina pieteikties studijām divgadīgā starptautiskā maģistra studiju programmā *Deutschlandstudien* ar iespēju specializēties vienā no apakšprogrammām:

- *Vācu valodas mācīšanas metodika*;
- *Vācijas politiskā sistēma, sabiedrība un kultūra*.

Studijas notiek vācu valodā.

Dokumentu iesniegšana – **līdz 2004. gada 15. februārim**.

(Studiju sākums – 2004. gada 1. aprīlī)

Gaidīsim interesentus uz informatīvi konsultatīvu pasākumu ar Hāgenes Tālmācības universitātes mācībaspēku piedalīšanos 2004. gada 17. janvārī plkst. 11 Rīgā, Kaļķu ielā 1-219.

Tuvāka informācija HTU Rīgas studiju centrā Rīgā, Kaļķu ielā 1-222.

Tālr. 7089012; fakss: 7089312; e-pasts: evita.miscuka@rtu.lv.

http://www.rtu.lv/htu_rsc; <http://www.fernuni-hagen.de>. □

Darbs Vācijā 2004. gada vasaras brīvlaikā

Saskaņā ar vienošanos starp Latvijas Republikas valdību un Vācijas Federatīvās Republikas valdību Latvijas augstskolu dienas nodaļas studentiem tiek piedāvāta iespēja vasaras brīvlaikā 2-3 mēnešus strādāt Vācijā. Studenti var pretendēt uz darbu lauksaimniecībā, rūpniecībā, restorānu un viesnīcu servisā, kā arī apkalpojošā jomā (firmu un iestāžu telpu tīrīšana u. c.).

Prasības pretendentiem:

- vecums 18-35 gadi;
- labas vācu valodas zināšanas, lai varētu saprasties ar darba devēju saistībā ar konkrēto profesiju;
- pēc vasaras brīvdienām jāturpina studijas universitātē. Iepriekšējā darba pieredze tiks uzskatīta par priekšrocību. Pieteikties var arī tie studenti, kuri programmā piedalījušies agrāk un kuriem jau ir zināms darba devējs.

Pieteikuma dokumenti (vācu valodā):

- īsa biogrāfija (CV);
- motivācijas vēstule;
- izziņa par vācu valodas zināšanām (sertifikāta kopija vai pasniedzēja parakstīts vērtējums uz oficiālas veidlapas).

Pieteikšanās un sīkāka informācija:

līdz 2004. gada 20. janvārim RTU Starptautisko sakaru daļā Kaļķu ielā 1, 222. telpā, tālr. 7089021; fakss: 7089312.

E-pasts: Evita.Serjogina@rtu.lv. □

Iznākusi grāmata Vērtspapīru tirgus zinības

Rīgas Fondu biržā 10. decembrī notika grāmatas *Vērtspapīru tirgus zinības* prezentācija. 50 šīs grāmatas eksemplārus Rīgas Fondu birža uzdāvināja RTU.

Grāmata izdota, atzīmējot Rīgas Fondu biržas 10 gadu jubileju, un tā paredzēta ekonomiskās izglītības iegūšanas veicināšanai. *Vērtspapīru tirgus zinības* ir pirmā latviešu valodā iznākusi grāmata, kas domāta ekonomikas specialitāšu studentiem un visaptveroši stāsta

par vērtspapīru tirgu, tā būtību, vēsturi, tirgus instrumentiem, ieguldīšanas pamatprincipiem, kā arī par biržas un depozitārija lomu.

Grāmatas autori ir pieredzējuši vērtspapīru tirgus speciālisti: Ģirts Apsītis, Indars Aščuks, Uldis Cērps, Guntars Kokorevičs, Ģirts Ozols, Ainārs Sedlenieks un Harijs Zuļģis.

Kā grāmatas prezentācijā teica Rīgas Fondu biržas prezidents Guntars Kokorevičs: «Rīgas Fondu

birža ir daudz darījusi, lai veidotu kapitāla tirgus jautājumos informētu sabiedrību. Jo bez izglītotas sabiedrības ir neiespējama veiksmīga Latvijas kapitāla tirgus attīstība. Un man ir patīams prieks, ka mums kopā ar tirgus dalībniekiem ir izdevies īstenot šo nozīmīgo projektu tieši biržas jubilejas gadā un laikā, kad vērtspapīru tirgus Latvijā piedzīvo augšupeju.» □

Rektors informē

15. decembra Senāta sēdē rektors akadēmiķis I. Knēts novēlēja visiem senatoriem baltus Ziemassvētkus, veselīgu un veiksmīgu Jauno gadu, visu ieceru piepildīšanos un pūliņu atbilstošu atalgojumu.

Rektors pasniedza zinātņu doktora diplomus Elinai Gailei Sarkanei (IEF) un Inesei Barminai (TMF), kā arī apsveica jubilejā ETF dekānu I. Slaidiņu.

Rektors informēja:

- Paraksts līgums ar izglītības un zinātnes ministru par valsts budžeta dotācijas finansēto RTU studentu un absolventu skaitu 2004. gadā un par piešķirto finansējuma apjomu. Iepriekšējos gados studentu sadalījums bija pa studiju jomām, taču tagad tas ir pa studiju programmām. Līdz ar to augusi katra programmas vadītāja atbildība par konkrētiem rādītājiem, īpaši par absolventu skaitu.

- RTU valsts budžeta finansēti ir 7105 studējošie, t. sk. 5593 bakalauranti un profesionālo studiju pārstāvji, 1298 maģistranti un 214 doktoranti. Plānotais absolventu skaits: 1490 bakalauri un profesionālo studiju beidzēji, 570 maģistri un 39 doktori.

Kopējais valsts budžeta finansējuma apjoms – Ls 0 52 810, doktorantu kredītiem un stipendijām vēl Ls 122 400, kas ir attiecīgi par Ls 317 000 un Ls 67 000 vairāk nekā 2003. gadā.

- Saņemts papildu finansējums – Ls 47 720 zinātniskās aparatūras iegādei tām struktūrvienībām, kuras bija ieguvušas 5. ietvarprogrammas finansējumu. Izrakstītie rēķini jau apmaksāti. Atzīstami naski izmantots arī pēmiņu fonds.

- Tiek gatavoti priekšlikumi, lai saņemtu ES struktūrfondu finansējumu: – RTU telpu remontiem un mācību palīgiekārtu iegādei (orientējoši 3,6 miljoni eiro uz trīs gadiem); doktorantūras un pēcdoktorantūras darbības nodrošināšanai (plānoti 3 līdz 4 miljoni latu uz trīs gadiem); – zinātniskās infrastruktūras pilnveidošanai.

- Daudz darba ieguldīts, veidojot priekšlikumus zinātnes tehnoloģisko parku un centru izveidei. No RTU iesniegtiem astoņiem divi projektu pieņemti saņemti Latvijas Attīstības aģentūras finansējumu (Ls 8000) un pieņemti tālākai izstrādei. Vienu no tiem veido MLĶF kopā ar OSI par farmācijas un medicīnas materiālu pētniecību un ražošanu, bet otrs – arī no MLĶF – ir saistīts ar biomateriālu un ekomateriālu ražošanas attīstību. Divas galvenās nākotnes attīstības stratēģiskās vietas RTU būs Ķīpsala un Ezermalas komplekss. RTU piedalās 5 projektos no 7, kas pašreiz tiek plānoti Rīgā.

- Sagatavoti RTU Uzņemšanas noteikumi 2004. gadā. Bija problēma, kā precīzi ievērot esošo likumu attiecībā uz centralizētajiem eksāmeniem. Tagad saņemta IZM instrukcija par centralizētajiem eksāmeniem un tās prasības mūsu noteikumos ir iestrādātas. □

M. E.

Projektu vadīšanas seminārs RTU Rīgas Biznesa skolā

Irīna Kukliča,
RTU Rīgas Biznesa skola

Jau šā gada pavasarī Latvija varētu sākt izmantot vairāk nekā pusmiljardu latu, kas turpmāko triju gadu laikā ir paredzēti tautsaimniecības attīstības paātrināšanai. Latvijai būs pieejami līdzekļi no četriem Eiropas Savienības fondu – Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda, Lauku un lauksaimniecības attīstības fonda, kā arī Zivsaimniecības atbalsta fonda. No 2004. līdz 2006. kopējais pieejamais finansējums ir 830 milj. eiro (ES SF finansējums 625 milj. eiro un LR finansējums 205 milj. eiro). Finansējums tiks piešķirts Latvijas attīstības plānā noteikto prioritāšu virzienos: *Līdzsvarotas attīstības veicināšana; Uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšana; Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana; Lauksaimniecības un lauku attīstības veicināšana; Ilgtspējīgas zivsaimniecības attīstības veicināšana.*

Lai Briselē Eiropas Komisijas apstiprināto Latvijas attīstības plānu, t. i., ES piešķirtos līdzekļus izmantotu, ir jāiesniedz projekti attiecīgajās valsts iestādēs, kas administrē dažādus strukturālo fondu līdzekļus un arī izvērtē katru konkrēto projektu. Nav noslēpums, ka daudziem ES līdzekļu izmantošana ir vilinoša, taču ceļš līdz tiem nav rozēm klāts un tas nav jāuzskata par vieglu naudas ieguves veidu. Jārēķinās ar filigrānu un rūpīgi pārdomātu projekta sastādīšanu, lai to vēlāk iesniegtu attiecīgām iestādēm. Jāatzīst, ka informācija par ES piešķirtajiem līdzekļiem un projektiem plašsaziņas līdzekļos ir izskanējusi pietiekami skaļi, diemžēl šī informācija ir bijusi vispārīga rakstura, nesniedzot atbildes uz daudziem jautājumiem, kā, piemēram: ar ko sākt, kur atrast nepieciešamo informāciju un kā pēc ES standartiem, ko pieņēmusi arī Latvija, sastādīt iesniedzamo projektu, lai sasniegtu vēlamo rezultātu.

Tā ir izdevība attīstīt sevi ne

tikai lauksaimniekiem, kas līdz šim Latvijā ir bijusi aktīvākā ieinteresētā sabiedrības daļa par piedāvātajiem ES attīstības fondiem, bet tā ir iespēju un izaicinājuma jūra arī izglītībai un izglītības iestādēm, kuras tādā veidā spētu attīstīt jaunas mācību programmas, modernizēt mācību procesu un materiālo nodrošinājumu, mācībspēku kvalifikāciju, kā arī realizēt savas idejas un plānus izglītības un zinātnes attīstības veicināšanā. 29. decembrī RTU Rīgas Biznesa skolā notika projektu vadīšanas seminārs RTU struktūrvienību darbiniekiem, kuru vadīja RTU RBS direktors J. Grēviņš, kuram ir doktora grāds vadības sistēmās (projektu vadīšanā) un kurš ieguvis bagātu pieredzi, strādājot ASV Ņujorkas štata Bufalo universitātē ar izglītības infrastruktūras attīstības projektiem. Semināra mērķis bija detalizētāk apskatīt projekta plānošanu, stratēģiju, budžetu, kā arī projekta realizēšanu. Seminārā piedalījās piecu RTU fakultāšu – MLĶF, IEF, ETF,

DITF un BF –, kā arī RTU administrācijas pārstāvji.

Semināra dalībnieki atzinīgi novērtēja sniegto informāciju semināra laikā, īpašu atzinību izpelnījās sniegtās norādes uz internetā atrodamajiem materiāliem, kā arī praktiskie piemēri no dzīves.

Ir svarīgi, lai laikā, kad tiks atvērti vārti uz ES piešķirtajiem līdzekļiem, Latvijas valsts iestādes būtu spējīgas administrēt šo procesu un iespējamo līdzekļu saņēmēji – uzrakstīt projektus. Pašlaik RTU Rīgas Biznesa skolai ir atbilstoša akadēmiskā un profesionālā pieredze, kā arī cilvēkresursi šāda veida projektu vadīšanas un sastādīšanas jomā, tāpēc tā plāno arī turpmāk sniegt palīdzību RTU mācībspēkiem projektu iesniegšanā un sagatavošanā struktūrfondu finansējuma saņemšanai. Sīkāku informāciju var saņemt RTU Rīgas Biznesa skolā. Adrese: Skolas iela 11, Rīga LV-1010. Tālr. 7217921, fakss 7820178, admin@rbi.lv. □

RTU Zinātniskā bibliotēka piedāvā jaunas datu bāzes – Cambridge Journals Online datu bāzi un Gale un K. G. Saur e-uzziņu un e-grāmatu datu bāzes

Cambridge Journals Online datu bāze piedāvā pilna teksta pieeju vairāk nekā simts žurnāliem eksaktajās, sociālajās un humanitārajās zinātnēs: *Engineering, Computer Science, Economics, Business, Mathematics, Physical Science, Biomedical Science, Social Studies* u.c.

URL: <http://www.cambridge.org/CambridgeJournalsOnline>.

Datu bāze ir pieejama visos RTU datortīklā reģistrētajos datoros līdz šā gada 5. februārim.

Gale un *K.G.Saur* e-uzziņu un e-grāmatu datu bāzes saturs:

- *Business&Company Resource Center* – detalizēta informācija par uzņēmumiem;
- *Yearbook of International Organizations Online*;
- *Biography Resource Center* – biogrāfijas, raksti no pilnu tekstu žurnāliem;
- *Gale Virtual Reference Library* – vairāk nekā 85 uzzīņu avoti;
- *Literature Resource Center* – biogrāfijas, bibliogrāfijas, kritika;
- *International Bibliography of Periodical Literature*;
- *English Language Bibliography* (no 1945. gada līdz šodienai).

URL: <http://www.galeuk.com/saurtrials/eifl>.

Datu bāzes ir pieejamas visos RTU datortīklā reģistrētajos datoros līdz šā gada 29. februārim.

Meklēšanai *Gale* un *K.G.Saur* datu bāzēs ir jāieraksta bibliotēkas nosaukums – RTU ZB, jāizvēlas valsts – Latvija, jāieraksta savs vārds un e-pasta adrese. □

Kreditu piešķiršanas komisija informē

Student, ja līdz šim neesi vēl noformējis studiju un /vai studējošā kreditu un vēlies to pieprasīt no 2003./2004. studiju gada 2. semestra, tad pasteidzies iesniegt pieteikumu RTU Kreditu piešķiršanas komisijā Kaļķu ielā 1, 120. istabā, līdz 14. februārim.

Informējam, ka no šā studiju gada 2. semestra kreditu noformēšanai banka prasīs tikai vienas personas vai pašvaldības galvojumu.

RTU Kreditu piešķiršanas komisija

Senatoru pēdējie lēmumi 2003. gadā

Senāta sēde notika 15. decembrī

☞ **Par profesoru un asociēto profesoru vakantajām štata vietām** Senāts nolēma: 1. Izsludināt konkursu uz šādām vakantajām profesoru štata vietām: 1.1. Būvzinātnes nozares *Ģeodēzijas apakšnozarē*; 1.2. Būvzinātnes nozares *Siltuma un gāzes inženiersistēmu apakšnozarē*; 1.3. Mehānikas nozares *Biomehānikas apakšnozarē* (0,5 slodzes); 1.4. Elektrotehnikas nozares *Elektrotehnikas teorētisko pamatu apakšnozarē*; 1.5. Elektronikas un telekomunikāciju nozares *apakšnozarē Lauki un viļņi elektronikā* – Mikroviļņu tehnika; 1.6. Elektronikas un telekomunikāciju nozares *Radiosistēmu apakšnozarē* – Apraides sistēmas; 1.7. Ekonomikas nozares *Ekonomijas apakšnozarē* – Tautsaimniecības un ārējo ekonomisko sakaru modelēšana; 1.8. Vadībzinātnes nozares *Uzņēmējdarbības vadības apakšnozarē* – Organizācijas teorija; 1.9. Informācijas tehnoloģijas nozares *Datorvadības apakšnozarē* – Telemātikas un multimediju tehnoloģijas. 2. Izsludināt konkursu uz šādām vakantajām asociēto profesoru štata vietām: 2.1. Elektrotehnikas nozares *Elektrotehnikas teorētisko pamatu apakšnozarē* (3 vietas); 2.2. Elektrotehnikas nozares *Energoelektronikas apakšnozarē* (2 vietas).

☞ **Par uzņemšanas noteikumiem** Senāts nolēma: 1. Apstiprināt 2004. gada Uzņemšanas noteikumus akadēmisko un profesionālo pamatstudiju programmās RTU. (*Noteikumu saturs: 1. Vispārīgie noteikumi. 2. Pieteikšanās noteikumi. 3. Uzņemšanas pamatprincipi. 4. Reflektantu ieskaitīšanas noteikumi. 5. Dokumentu iesniegšana pilna laika (dienas) studijās – no 19. līdz 30. jūlijam, nepilna laika (neklātienē un vakara) studijās – no 2. līdz 13. augustam. 6. Ieskaitīšana studijās par valsts budžeta līdzekļiem – no 3. līdz 6. augustam, studijās par maksu [dienas, vakara, neklātienē] – līdz 31. augustam.*) 2. Studiju programmu saraksts, to realizācijas veidi un vietas tiks apstiprināti 2004. gada 26. janvāra Senāta sēdē.

☞ **Par akadēmisko studiju bakalaura darba izstrādāšanas un novērtēšanas nolikumu** Senāts nolēma: 1. Apstiprināt akadēmisko studiju bakalaura darba izstrādāšanas un novērtēšanas nolikumu. 2. Uzskatīt par spēkā neesošu RTU Senāta 25.03.1996.g. lēmumu *Par bakalaura darbu*.

☞ Noklausoties kanclera R. Taraškeviča ziņojumu par budžeta dotācijas pārējo līdzekļu sadalījuma pa struktūrvienībām uzskaites un izlietojuma kontroles sistēmas realizāciju RTU, Senāts nolēma: 1. Sistēmas realizāciju RTU praksē sākt no 01.10.2003., veicot ikmēneša atlikumu uzskaiti. Ja atlikums ir negatīvs, struktūrvienības darbība ar finanšu līdzekļiem tiek ierobežota. 2. 2003./2004. m. g. visu struktūrvienību pārējo līdzekļu izdalītais lielums tiek samazināts par 11% un iegūtā summa tiek novirzīta Studentu pilsētiņai. 3. Studentu pilsētiņa no studentiem par komunālajiem pakalpojumiem saņemtos līdzekļus izlieto šādi: 50% komunālo pakalpojumu segšanai, 50% kopā ar īres maksu – dienesta viesnīcu remontam.

☞ Apstiprināja Senāta Likumdošanas komisijas nolikumu un Infrastruktūras efektivitātes komisijas nolikumu.

☞ **Par RTU profesora nosaukuma piešķiršanu** Senāts nolēma: 1. Pamatojoties uz DITF domes 2003. gada 8. decembra sēdes lēmumu, saskaņā ar 2000. gada 29. maija RTU Senāta sēdes lēmumu *Par RTU profesora nosaukuma piešķiršanu* piešķirt RTU profesores nosaukumu DITF profesorei Larisai Zaicevai. 2. Pamatojoties uz IEF domes 2003. gada 8. decembra sēdes lēmumu, saskaņā ar 2000. gada 29. maija RTU Senāta sēdes lēmumu *Par RTU profesora nosaukuma piešķiršanu* piešķirt RTU profesora nosaukumu IEF profesoram Jurim Saulītim.

☞ **Par Datoru tīklu un sistēmu tehnoloģijas katedras izveidošanu** Senāts nolēma: 1. Pamatojoties uz DITF domes 2003. gada 20. oktobra sēdes lēmumu, likvidēt Datoru tīklu profesora grupu un tās vietā izveidot Datoru tīklu un sistēmu tehnoloģijas katedru. 2. Apstiprināt DITF Datoru tīklu un sistēmu tehnoloģijas katedras nolikumu.

☞ **Par izmaiņām DITF Datorvadības, automātikas un datortehnikas institūta (DADI) nolikumā** Senāts nolēma: pamatojoties uz DITF domes 2003. gada 20. oktobra sēdes lēmumu, apstiprināt izmaiņas DITF DADI nolikuma 3.5. punktā – par institūta struktūru šādā redakcijā: – Attēlu apstrādes un datorgrafikas profesora grupa; – Datoru tīklu un sistēmu tehnoloģijas katedra; – Datorvadības sistēmu profesora grupa; – Automātiskās vadības katedra; – Ceļu satiksmes organizācijas un kontroles zinātniskā laboratorija.

☞ Par RTU Uzņēmējdarbības loģistikas pētījumu un mācību centru Senāts nolēma: pamatojoties uz IEF domes 2003. gada 2. novembra sēdes

lēmumu, izveidot RTU Uzņēmējdarbības loģistikas pētījumu un mācību centru IEF sastāvā. 2. Apstiprināt centra nolikumu.

☞ Apstiprināja izmaiņas profesionālo studiju programmas *Uzņēmējdarbība un vadīšana* specializācijas virzienā *Uzņēmējdarbības vadīšana*

☞ Apstiprināja šādas studiju programmas: 1. Bakalaura profesionālo studiju programmas – Cilvēka resursu vadīšana, Datorsistēmas, Uzņēmējdarbība un vadīšana, Siltumenerģētika un siltumtehnika, Visaptverošā kvalitātes vadība, Muitas un nodokļu administrēšana, Ražošanas tehnoloģija; 2. Maģistra profesionālo studiju programmas – Darba aizsardzība, Datorsistēmas, Uzņēmējdarbība un vadīšana, Siltumenerģētika un siltumtehnika, Visaptverošā kvalitātes vadība, Muitas un nodokļu administrēšana, Ražošanas tehnoloģija; 3. Pirmā līmeņa profesionālo studiju programmas – Uzņēmējdarbība un vadīšana, Muitas un nodokļu administrēšana, Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūve; 4. Inženierstudiju programmu – Inženiertehnika, mehānika un mašīnbūve; 5. Ekonomista studiju programmu – Uzņēmējdarbība un vadīšana.

☞ Apstiprināja izmaiņas pirmā līmeņa profesionālās augstākās (koledžas) izglītības programmā *Enerģētika un elektrotehnika*.

☞ Apstiprināja ETF Radioelektronikas institūta nolikumu un Telekomunikāciju institūta nolikumu.

☞ **Par RBS Padomnieku konventa sastāvu** Senāts nolēma: pamatojoties uz RTU Rīgas Biznesa skolas (RBS) domes 2003. gada 14. novembra sēdes lēmumu, apstiprināt šādus RBS Padomnieku konventa locekļus: 1. J. Leju, Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras ģenerāldirektoru; 2. R. Slaidiņu, Juridiskā biroja *Kļaviņš & Slaidiņš* partneri; 3. A. Rauhvargeru, Latvijas universitāšu Rektoru padomes ģenerālsekretāru; 4. J. Lapši, *PriceWaterhouse Coopers* partneri; 5. I. Rimševiču, *Latvijas Bankas* prezidentu, RTU Padomnieku konventa priekšsēdētāju.

☞ **Senāts nolēma** papildināt Enerģētikas nozares profesoru padomes sastāvu, **iekļaujot tajā RTU profesoru Dr. inž. J. Gerhardu.**

☞ Pamatojoties uz Studentu parlamenta kopsapulces 2003. gada 20. novembra sēdes lēmumu, Senāts nolēma grozīt 2001. gada 30. aprīļa Senāta lēmuma *RTU Studentu parlamenta (SP) satversme IV nodaļas 3. punktu* un izteikt to šādā redakcijā: «Valdes sastāvā ietilpst nodaļu vadītāji, kā arī prezidents un viceprezidents.»

☞ Senāta Studiju programmu komisijas priekšsēdētājs asoc. prof. J. Smirnovs ziņoja par komisijā iesniegto **pašnovērtēšanās ziņojumu recenzēšanas** rezultātiem. Pozitīvu vērtējumu saņēmuši šādi pašnovērtēšanās ziņojumi: otrā līmeņa profesionālo studiju programma *Arhitektūra* (recenz. asoc. prof. J. Smirnovs), bakalaura un maģistra akadēmisko studiju programmas *Arhitektūra* (recenz. asoc. prof. J. Smirnovs); otrā līmeņa profesionālo studiju programmas (BVG1, BIG1) *Ģeodēzija un kartogrāfija* (recenz. prof. J. Grundspeņķis), pirmā līmeņa profesionālo studiju programma *Arodpedagoģija* (recenz. asoc. prof. J. Ķipsna), bakalaura un maģistra akadēmisko studiju programmas *Būvzinātne* (recenz. asoc. prof. J. Briņķis), profesionālo studiju programmas *Tekstila un apģērhu tehnoloģija* virzieni: Apģērhu tehnoloģija, Tekstiltehnoloģija, kvalifikācijas tehnologs – dizainers iegūšana (recenz. prof. J. Saulītis). Senāts ziņojumu apstiprināja.

☞ **Par mācību maksu RTU 2003./2004. m. g.** Senāts nolēma: 1. Noteikt studiju maksu IEF maģistra profesionālajās studijās programmā *Inovācijas un uzņēmējdarbība 2003./2004. m. g.* 750 latu. 2. Labojot RTU 2003. gada 24. februāra Senāta sēdes lēmumu, noteikt šādu mācību maksu visās profesionālo studiju programmās *Bionika un protezēšana*, sākot ar 2003./2004. m. g. pavasara semestri: dienas (pilna laika) studijās – koledža Ls 600; – inženierstudijās Ls 600; – maģistra studijās Ls 600.

☞ Par precizējumiem RTU Senāta 2003. gada 31. marta lēmumā *Par vienotu sankciju sistēmu studentiem – akadēmiskajiem parādniekiem* Senāts nolēma: Ievērojot to, ka šī Senāta lēmuma objekts ir studentu parādi (visas nenokārtotās pārbaudes – studiju darbi, ieskaite, eksāmeni), izteikt minētā lēmuma 7. un 8. punktu šādā redakcijā: «7. Ja students vispār nav kārtojis eksāmenus sesijas laikā vai saņēmis eksāmenā vērtējumu «1 – ļoti vāji», vai nākamā semestra laikā nav ieradies uz parāda kārtošana laikā, kas iepriekš saskaņots ar mācību spēku, studentam jāmaksā Senāta noteiktā maksa par eksāmena atkārtotu kārtošana, lai tiktu pielaists pie parāda turpmākas kārtošanas. 8. Ja students nav nokārtojis parādus 6. punktā minētajos termiņos un vēlas tos nokārtot semestra 15. – 16. nedēļā ar pasniedzējiem saskaņotos laikos, studentam jāmaksā Senāta noteiktā maksa (sk. p. 7.) četrkārtīgā apjomā.» □

Tas bija nesen...

Aviācijas 100 gadu jubileja

Zigurds Lapinskis,
AI direktora vietnieks

Pasaules aviācijas sabiedrība 17. decembrī atzīmēja 100. gadadienu, kopš 1903. gadā brāji Orvils un Vilburs Raiti pirmo reizi cilvēces pastāvēšanas vēsturē pacēlās gaisā ar transporta līdzekli, kas aprīkots ar mehānisku dzinēju.

RTU Aviācijas institūts 17.–18. decembrī rīkoja aviācijas simtgadei veltītu 44. RTU starptautiskās zinātniskās konferences apakšsekcijas *Aviācijas transports* konferenci.

17. decembra konferences plenārsēdī vadīja Aviācijas institūta direktors Mārtiņš Kleinhofs, plenārsēdes atklāšanas uzrunu teica RTU rektors akadēmiķis Ivars Knēts. Aviācijas speciālistus sveica Satiksmes ministrijas (SM) valsts sekretārs V. Legzdiņš. Satiksmes ministrijas (SM) Aviācijas departamenta direktors A. Muižnieks referēja par Latvijas gaisa transporta perspektīvām, stāvēt uz Eiropas sliekšņa. Pēc pārtraukuma klātesošos uzrunāja *Civilās aviācijas* ģenerāldirektors M. Gorodcovs, izklāstot jaunākās prasības aviācijas likumdošanā, to kontroles un sagatavošanas jomās. Vēl plenārsēdē uzstājās LR Nacionālo bruņoto

spēku Gaisa spēku štāba pārstāvis K. Jēkobsons un *airBaltic* viceprezidents G. Sollingers, kurš stāstīja par valsts aviokompānijas sekmīgo attīstību pēdējos astoņos gados. Pēc tam risinājās diskusija par Latvijas aviācijas aktuālākajām problēmām, ko vadīja partijas *Jaunais laiks* Aviācijas darba grupas vadītājs Zigurds Lapinskis.

Plenārsēdē piedalījās daudzas civilās un militārās aviācijas prominentas personas.

18. decembrī konference turpināja darbu vairākās apakšsekcijās: *Aviācijas konstrukciju stiprība un drošums*, *Modernās tehnoloģijas aviācijā* un *Aviācijas dzinēju efektivitāte un drošums*.

Par godu aviācijas simtgadei atvērtu durvju dienas 17. decembrī organizēja vairākas Latvijas aviokompānijas, to laikā interesenti

varēja iepazīties ar šo kompāniju darbu, ekspluatējamo tehniku un citiem jautājumiem. Lidlaukā *Spilve* NBS Gaisa spēki veica paraugdemonstrējumus ar meklēšanas un glābšanas helikopteru *Mi-8 MTV 1*. Ultravieglu lidaparātu federācijas speciālisti apmeklētājiem angāros izrādīja savu lidošanas tehniku. Šos pasākumus daudzpusīgi atspoguļoja ziņu aģentūras, radio un televīzija.

17. decembra vakarā Latvijas aviācijas nozares vadošie darbinieki un pasākuma viesi pulcējās Starptautiskās lidostas *Rīga VIP* zālē, kur atzīmēja šos svētkus, noskatoties vēsturiskas filmas par Latvijas aviācijas attīstību. Pie kafijas tases pārrunāja nākamās simtgades problēmas Latvijas un pasaules aviācijā. □

Dekānu runas

11. decembra sēdē

Rektors akadēmiķis I. Knēts informēja, ka 10. decembrī Rīgas Fondu biržā notikusi grāmatas *Vērtspapīru tirgus zinības* prezentācija. Grāmatas 50 eksemplāri uzdāvināti RTU. Interesants ir autoru komentārs: «Jo vairāk raksta, jo vairāk saprot, par ko ir runa.»

10. decembrī Izglītības un zinātnes ministrijā, piedaloties visu universitāšu rektoriem, izglītības un zinātnes ministram K. Šadurskim, Augstākās izglītības un zinātnes departamenta vadībai – J. Čakstem, V. Vikmanei un vadošajai finansistei M. Mekšai –, rektori parakstīja līgumu ar ministru par studējošo un absolventu skaitu 2004. gadā, kā arī par finansējuma apjomu 2004. gadā.

Valsts budžeta finansējums zinātnē ir tikai 0,17%, kas ir nedaudz vairāk nekā agrāk, lai varētu piedalīties ES projektos, bet mazs salīdzinājumā ar Eiropas prasīto 1%.

RTU valsts budžeta finansējums kopējais studiju vietu skaits ir 7105, t. sk. 5593 bakalaurantūrā un profesionālajās studijās, 1298 maģistrantūrā, 214 doktorantūrā. Tas nozīmē, ka maģistrantūrā varēsīm uzņemt aptuveni 650, bet ne visus bakalaurus. Viena studenta gada finansējums palicis iepriekšējā līmenī – Ls 474. Jāpāņā, lai 2004. gadā valdība atbalstītu darba algu pieaugumu un tās sasniegtu plānotās proporcijas – katra amatāla 0,8 no pakāpi augstākās amatālas.

Kopējais valsts budžeta finansējums RTU 2004. gadā ir 8,053 miljoni latu un vēl Ls 122 000 doktorantu stipendijām kredītiem, kurus dzēs, ja disertācija aizstāvēta piecu gadu laikā. Tātad pamatfinansējums ir pieaudzis par aptuveni Ls 330 000, doktorantu kredītu summa par Ls 70 000.

Plānoto absolventu skaits: bakalauri un profesionālo studiju beidzēji – 1490, maģistri – 570, doktori – 39.

Kanclers R. Taraškevičs skaidroja struktūrvienību *pārējo* līdzekļu viena mēneša bilanci, kas tika iesniegta katram dekānam. Aprēķins veikts par oktobri, situāciju septembrī pieņemot par izejas, t. i., 0 punktu. Budžeta līdzekļi tiek dalīti 12 daļās – katram mēnesim, studiju maksas līdzekļi pusgadam – oktobrī un februārī. Šādus ikmēneša aprēķinus turpmāk veiks par katru konkrēto mēnesi katrai struktūrvienībai. Sistēma palīdzēs katram redzēt un saprast visus ienākumus, izdevumus un to adresātus. Darbs, lai šo sistēmu uzturētu, nav mazs.

Līdz šim 22% no *pārējiem* līdzekļiem tika izlietoti kopmītņu infrastruktūras apmaksai, savukārt Studentu pilsētiņa visus īres un komunālos studentu maksājumus ieguldīja dienesta viesnīcu remontos. Tagad no *pārējiem* līdzekļiem kopmītņu infrastruktūras izdevumiem ieturēs 11%.

Sekoja daudzi jautājumi, tāpēc rektors ieteica dekāniem neizdarīt steidzīgus secinājumus, bet rūpīgi iepazīties ar aprēķinu, sagatavot jautājumus kancleram, kurš sagatavos atbildes, lai pēc tam kopā ar Senāta Finanšu komisiju apspriestos konkrētāk. Rektors uzsvēra, ka apjomīgais paveiktais darbs ir apsveicams, jo ļāvis sākt strādāt sistēmai kopumā. Ir noteikta katras struktūrvienības aizņemtā telpu platība, uzskaitīta interneta lietošana, telefona sarunas, un uzskaitē aizvien pilnveidojas.

Rektoru interesēja dekānu viedoklis par to, vai nebūtu lietderīgi rektora rīkojumus un Senāta lēmumus ievietot intranetā, lai darbiniekiem būtu

ērtāk ar tiem iepazīties. Datu tīkls jau sācis tehniskus darbus, lai šo nodomu varētu īstenot.

Rektors informēja, ka ienākusi ES 5. ietvarprogrammas projektiem zinātniskās aparātūras iegādei paredzētā nauda. Zinātņu prorektors L. Ribickis apstiprināja, ka attiecīgie rēķini iesniegti, IZM atļauja saņemta un līdzekļi tiks izlietoti norādītajā laikā.

Zinātņu prorektors iepazīstināja ar doktorantūrai paredzētā ES finansējuma principiem. Līdzekļi paredzēti doktora studiju attīstībai un pēcdoktorantūras atbalstam. RTU strādā 35 jauni zinātņu doktori vecumā līdz 35 gadiem, kurus arī plānots atbalstīt. Atbalsts paredzēts aptuveni pusei, t. i., sekmīgākajiem doktorantiem, lai radītu veselīgu konkurenci. Prorektors lūdza iepazīties ar līdzekļu sadalījuma priekšlikumiem un nekavēties savas piezīmes iesniegt Doktorantūras daļas vadītājam J. Valeinim. 15. decembrī par šo jautājumu notiks apspriede IZM. Ir priekšlikums palīdzēt pēc doktorantūras termiņa beigām doktorantus, kuriem promocijas darbs ir gandrīz pabeigts, ar noteikumu, ka viņi trīs gadus strādās RTU.

Rektors informēja, ka IZM ir nodibināts speciāls Eiropas integrācijas un starptautiskās palīdzības programmu koordinācijas departaments. 18. decembrī notiks organizatorisks seminārs par ES struktūrfondu atbalsta finansējumu Latvijai. No RTU vajadzētu piedalīties rektoram, zinātņu proktoram profesoram L. Ribickim un projektu vadītājam S. Vasiļevskai, lai universitātes akadēmiskais personāls saņemtu precīzu informāciju.

Par telpu renovācijai nepieciešamo finansējumu, izņemot ETF, fakultātes ziņas ir iesniegušas. Zinātņu prorektors uzskata, ka jāuzraksta visas vajadzības, jo iespējamo izvēlēšies IZM. Kopā RTU prasa aptuveni 14,5 miljonus latu (LŪ – 5 miljonus latu). Studiju daļa uzskata, ka jāsavēd kārtībā visas plūsmu auditorijas. Nepieciešama arī komunikāciju nomaīņa ūdensvada un siltumtrasēs, ieskaitot kopmītnes. Siltuma ekonomijai daudzās ēkās nepieciešami jauni logi. Visas vajadzības jāprecizē un jāiesniedz līdz 5. decembrim.

Rektors atkārtoti izsūtījis dekāniem atgādinājumu – iesniegt trūkstošos profesoru vietu aprakstus līdz 9. decembrim. Sākotnējais iesniegšanas termiņš bija 9. oktobris. Rektors uzskata, ka par šiem aprakstiem jālemj katedrās, jo priekšmetu sarakstu apstiprina katedras sēdē.

Mācību prorektors E. Beķeris uzsvēra, ka aprakstu nepieciešamību pašreiz galvenokārt diktē lietvedības prasības, piekrita, ka par šo jautājumu vēl ir jādodomā, jādiskutē un jāspriež, un ieteica jautājuma risinājumu kopīgi sagatavot šādai darba grupai: E. Beķeris, J. Gerhards un P. Sliede.

Rektors informēja par pieteikumiem uz katedru vadītāju un profesoru štata vietām. Gadījumos, kad uz vienu katedras vadītāja vietu pieteikušies vairāki kandidāti, būs vajadzīgs neatkarīgu ekspertu slēdziens.

Izskatot Senāta 15. decembra sēdes darba kārtību, Senāta priekšsēdētājs profesors M. Knite ierosināja turpmāk jautājumu sagatavošanā strikti ievērot Senāta nolikumu. (*Skat. Dekānu runas JI 10./11. numurā. Red.*) Pēdējā nedēļā sēdei nākuši klāt vēl 6 jautājumi. Studentu frakcijai radušies iebildumi pret uzņemšanas noteikumu punktu, kas nepieļauj iestāšanos ar atzīmi 4. Daudzām programmām 26. decembrī beidzas licence, tāpēc jāgatavo dokumenti licences atjaunošanai.

Saskaņā ar iepriekšējās Dekānu padomes sēdes lēmumu Studiju daļā izstrādāts un visiem institūtiem izsūtīts nolikums par RTU reģistrēto atsevišķu priekšmetu apgušanu tālākizglītības ceļā. □

SP informē

Esam sākuši jaunu gadu, un, lai gan rit sesija, darbs sāk uzņemt apgriezienus. Taču mums, Studentu parlamentam, ir ko pastāstīt vēl par pagājušo gadu un pēdējo sēdi.

Informācijas bija gana daudz, un par svarīgāko un interesantāko gribam pastāstīt arī citiem mūsu universitātes studentiem.

Kas mūs sagaida tuvākajā laikā:

- Jau pavasis drīz *Jauno Inženieri* būs iespējams saņemt savā fakultātē, kur tiks izvietoti speciāli šim nolūkam paredzēti stendi.

- Mūsu mājas lapā www.rtuspl.lv varēsīt arī atrast informāciju par katras fakultātes studējošo pašpārvaldi.

Vēl bija arī informācija:

- par LSA (Latvijas Studentu apvienības) Gada balvu, kur, kā jau jūs varējāt lasīt iepriekšējā *Jl* numurā, par gada pašpārvaldes vadītāju tika atzīta mūsu Studentu parlamenta prezidente Jolanta Jasukeviča;

- par to, ka LSA valdē ir vēl kāds pārstāvis no mūsējiem – Inese Šūpulniece, kas tika ievēlēta par Starptautiskā virziena vadītāju;

- par centieniem labāk iepazīt mūsu dienesta viesnīcas un palīdzēt studentiem ar tām saistītu sasāpējušu jautājumu risināšanā. To ir apņēmies īstenot SP pārstāvis Uģis Čitskovskis. Ja arī jums ir kādi jautājumi vai ierosinājumi, tad rakstiet uz kojas@rtuspl.lv;

- par SP organizēto pasākumu Bauskas bērnu nama *Annele* bērniem RTU un atsauksmēm no šā pasākuma.

Veiksmi eksāmenu kārtošānā vēlot,
Inīta

Studentu bataljona gadadienas svinības

65. studentu bataljona 85. gadadienas svinības notika 20. decembrī, sākoties ar atjaunotās piemiņas plāksnes atklāšanu, vēlāk turpinoties ar atceres brīdi Brāļu kapos un noslēdzoties svētku pasākumā Sporta pedagoģijas akadēmijas zālē. Piemiņas plāksne par godu Atsevišķajai studentu rotai tika atklāta rotas 15. gadadienā 1933. gadā pie rotas pulcēšanās vietas Rīgas namīpašnieku biedrības namā Brīvības bulvārī 32. Pēc Latvijas okupācijas sovjetu dižvīri plāksni noņēma. Tagad tā atjaunota iepriekšējā izskatā. Līdzekļus plāksnes atjaunošanai ziedoja studentu korporācijas.

Uz piemiņas plāksnes atjaunošanas svinībām bija pulcējušies Aizsardzības ministrijas pārstāvji, aizsardzības ministrs Ģirts Valdis Kristovskis un NBS komandieris kontradmirālis Gaidis Andris Zeibots. Spēlēja NBS pūtēju orķestris. Augstākās mācību iestādes pārstāvēja 10 studentu korporāciju delegācijas ar korporāciju karogiem, tām asistēja ar rapieriem bruņota godasardze. Goda sardzes ierindā stāvēja 65. studentu bataljona zemessargi ar savu komandieri majoru R. Pudānu. Blakus ar apvalku segtajai piemiņas plāksnei goda sardzē stāvēja zemessargi ar 65. studentu bataljona karogu un korporeļi ar veco, pirms kara šūdināto Studentu bataljona karogu. To caur kara ugunīm bija saglabājuši bijušie Studentu rotas karavīri. Tagad ka-

rogs ik gadu pārmaiņus tiek nodots glabāšanā vienai no četrām korporācijām, kuras piedalījās 1918. gadā Studentu rotas izveidošanā. Svinīgo norisi atklāja Brāļu kapu komitejas priekšnieks, korporācijas filistrs Eižens Upmanis. Kā nākamais runāja *P! K!* prezidējošais seniors E. Seleckis. Par studentu rotas nopelniem brīvības cīņu laikā pastāstīja Latvijas Universitātes rektors, aizsardzības ministrs un citi runātāji. Pēc valsts himnas nodziedāšanas no atjaunotās plāksnes tika noņemts pārvalks un to iesvētīja NBS virskapelāns. Siltā saule un labais laiks priecēja svinīgās norises dalībniekus.

Gadadienas atceres svinības turpinājās Brāļu kapos. Pie mūžīgās uguns goda sardzē bija nostādītas

65. studentu bataljona divas rotas ar bataljona karogu un korporeļu apsargāto bijušās Studentu rotas karogu. Tiem iepretim bija nostājušies studentu pārstāvji ar 10 korporāciju karogiem, ko apsargāja ar rapieriem bruņoti asistenti. NBS virskapelāns lūdza klātesošos ar klusuma brīdi atcerēties par Latvijas brīvību kritušos zemessargus. Pie mūžīgās uguns ziedus nolika aizsardzības ministrs, NBS un studentu organizāciju pārstāvji. Aizsardzības ministrs Ģ. V. Kristovskis uzrunāja klātesošos ar korporācijas *Vendija* deķeli galvā un savā runā atgādināja, ka studējošā jaunatne vienmēr bijusi Latvijas brīvības aizstāvju pirmajās rindās. Pēc tam viesi un korporāciju pārstāvji devās pie Mātes tēla un, to sveicinot,

nolieca galvas un karogus. Studentu korporācijas bija kupli pārstāvētas, bet diemžēl nesaskatījām nevienu studēšu korporāciju pārstāvi. Vai māsām un līgavām nebūtu jāpiedalās brāļu un līgavaiņu svētku pasākumā?

Svētku nobeiguma daļa notika Sporta pedagoģijas akadēmijas zālē. To atklāja NBS komandieris kontradmirālis Gaidis Andris Zeibots. Zemessargiem par labu dienestu tika pasniegti apbalvojumi – Izdienas krūšu nozīmes par nevainojamu dienestu. Īsumā par 65. studentu bataljona tapšanu un tā vēsturi klātesošajiem pastāstīja bataljona bijušais komandieris, NBS štāba rezerves kapteinis A. Ozoliņš. Pēc priekšnesumu noklausīšanās zemessargi tika cienāti ar kafiju, cepumiem un svētku torti. Iepriecēja zemessargu rīcība – turpinot Latvijas karavīru tradīciju, praktiski visi 65. bataljona zemessargi bija tērti vienādos formās tērpos, kā tas bija Latvijas brīvvalsts armijā, kur visiem vienības karavīriem – sākot ar jaunkareivi un beidzot ar pulka komandieri – bija vienādi formās ietērti. Šo tradīciju ievēroja gan bataljona komandieris majors R. Pudāns, gan štāba rotas komandieris virsleitnants G. Šauers, kuri tāpat kā visi bataljona zemessargi bija lauku formās.

Svētku iespaidos dalījās
A. S. Ozoliņš, vecākais zemessargs

Lattekom Klientu apkalpošanas vadītājs – RTU kurators – Normunds Tukišs ar dāvanu iepazīstina Iekšējo sakaru tīkla administratoru Juri Eizenālu.

Lattekom katru gadu rīko Biznesa dienas. Šā gada Biznesa dienās aktīvi piedalījās lielā biznesa klients – RTU Iekšējo sakaru tīkls – un saņēma *Lattekom* piemiņas balvu – savdabīgi noformētu radiouztvērēju.

Rīgas Tehniskās universitātes laikraksts

Jaunais
INŽENIERIS

Redaktore **Rūta Lapsa**.

Reģistrācijas apliecības numurs 0438.

Redakcijas adrese: Kalkū ielā 1 – 319, Rīgā, LV-1658.

Tālr.: 7089321, fakss: 7089489, e-pasts: ji@adm.rtu.lv.

Jl var lasīt internetā: www.rtu.lv.

Makets: Eduards Lapsa.

Krāsu dalījums: BCCS Repro.

Druka: SIA Landas.

Metiens: 1000 eksemplāru.

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

Studentu lapa Šis un tas par sesiju

Jānis Elsts, DITF

Piezīme – šis raksts galvenokārt domāts tiem, kam šī sesija ir pirmā, jo tos, kuriem tā ir jau trešā, piektā vai pēdējā, nez vai interesē, ko vēl viens tāds pirmkursnieks var pavēstīt. Turpmākais teksts nav attiecīgo nolikumu pilns pārstašts vai izvērsta interpretācija.

Tātad, «sen mēs tevi gaidījām, nu reiz tevi satikām», kā tautasdziesmā teikts. Tiesa, četrīnē, ja pareizi atminos, bija par Ziemassvētkiem, taču arī tie ir vēl ne tik senā pagātnē, un sesija – jau klāt. Kad tu lasīsi šo rakstu, tev, visticamāk, būs jau zināma pieredze – vismaz viens nokārtots (es ceru) eksāmens. Runājot par eksāmeniem –

šķiet, kas gan vainas! – visi jautājumi/tēmas jau iepriekš ir zināmi, var taču pamatīgi sagatavoties visiem iespējamiem gadījumiem, un var pat gadīties, ka dažs labs tiešām sagatavosies! Tomēr, ja tik patīkami nav vis gājis un saņemtais vērtējums nav iekļāvis 4–10 intervālā, ņem vērā – kā teicis kāds senaizmirsts students, «aizmirsti to, un gatavojies nākamajam eksim, lai neizkristu arī tajā».

Par vienu nenokārtotu eksāmenu (parādu) neviens tev neko jaunu nenodarīs, taču stipendiju tev arī vairs neredzēt. Par divu un vairāk līdz sesijas beigām (+ 10 dienas) nenokārtotu eksāmenu atkārtotu kārtošanu nāksies maksāt (par katru no tiem – Ls 12). Katru eksāmenu

drīkst pārlikt ne vairāk kā trīs reizes, turklāt trešajā reizē – komissijas klātbūtnē. Ja pēc sesijas un papildlaika beigām palikuši 5 nenokārtoti eksāmeni, students tiek atskaitīts.

Par eksāmenu norisi, visdrīzāk, jau ir pietiekami daudz dzirdēts no lektoru u. c. atbildīgu cilvēku pusēs, tāpēc es minēšu tikai dažus īpatnības, kas man šķita interesantas:

1) eksāmenos testu nav! Un, ja arī kāds gadīsies, tad tā nebūs eksāmena galvenā daļa;

2) visi eksāmeni notiek rakstiski, mutiski – tikai valodu eksāmeni. Protams, arī šeit iespējami izņēmumi;

3) ja tevi neapmierina saņemta

atzīme (un ja tā ir vismaz 4), tu vari pārlikt eksāmenu vēlreiz, taču jaunā atzīme aizstās veco!

Kā redzams, sistēma ir diezgan elastīga, turklāt «dekāns jau arī ir cilvēks», un sevišķi kritiskos gadījumos ir iespējams vienoties. Man personiski vislielākās raizes sagādā nevis paši eksāmeni, bet gan visi priekšnosacījumi, kas jāizpilda, lai tiktu pielaists pie to kārtošanas (*Visus mājasdarbus izpildīji? Visus laboratorijas darbus aizstāvēji? Visos kolokvijos piedalījies? Dies, cik tu centīgs/a!*)

Tātad – lai veicas!

Nolikumu par eksāmenu kārtošanu vari izlasīt:

<http://www.rtu.lv/index.php?rid=37>

□

[e^x] – DITF savai nozarei

Līga Stankeviča,
DITF SP vadītāja,
[e^x] valdes locekle

Tas, ka šogad daudzās RTU fakultātēs bija mazs konkurss, domāju, nevienam nav jaunums. Tāpēc arī mēs, DITF pašpārvalde, vēlējamies kaut ko darīt, lai reklamētu savu virzienu.

Un tā novembra beigās sadarbībā ar LU Fizikas un matemātikas fakultātes SP un TSI Datorzinātnes un elektronikas fakultātes SP dzima ideja par projektu [e^x].

Organizācijas mērķis ir apvienot fizikas, matemātikas, dator-

zinātnes un IT studentus visā Latvijā, veicināt nozares attīstību, iesaistot studijās lielāku cilvēku skaitu, un sekmēt viņu iespējas nākotnē, pilnveidot šo nozari akadēmiski, kā arī paaugstināt privāto Latvijas [e^x] nozares uzņēmumu tehnoloģiskās attīstības līmeni.

6. decembrī DITF notika organizācijas dibināšanas kongress, kurā septiņu augstskolu pārstāvjū ievēlēja prezidentu (Pēteris Jurčenko, LU) un viceprezidenti (Inese Šūpulniece, RTU DITF). Pēc tam notika preses konference un pirmās sacensības, kurās piedalījās sešas komandas. Ar [e^x] mājaslapas

projekta prezentāciju un fizikas, matemātikas un programmēšanas uzdevumiem visveiksmīgāk galā tika LU komanda *Zirdziņi*, kuri arī saņēma galveno balvu Ls 100. Liels prieks arī par abām DITF komandām, kas piedalījās.

Liels paldies par to, ka šis pasākums notika, jāsaka arī mūsu dekānam J. Grundspenķim.

Kopš 6. decembra jau pagājis mēnesis, notikusi pirmā domes sēde, ievēlēta valde, notiek sarunas ar Latvijas Informācijas tehnoloģijas un telekomunikāciju aģentūru. Turvākie pasākumi, kas paredzēti, ir informatīva kampaņa Latvijas vidusskolās februāra beigās un nedēļu garš pasākums pavasarī. Tāpēc par [e^x] jūs vēl noteikti dzirdēsiet. □

Citi Ziemassvētki Citā operā...

Jānis Kandis

Ir vakars. Pulkstenis nosit jau desmit, un *Citi Ziemassvētki Citā operā* ir sākušies. Organizatori tur jau kādu brītiņu ir rosījušies, un vēl nepadarītie darbi nu vairs nav iespējami, jo cilvēku pūļi ir pārāk biezi.

Ir sākusies SP svētku vakara programma... Īpaši pateicamies visiem pasākuma sponsoriem, kas sarūpējuši ne tikai balviņas, bet šo lielisko pasākumu atbalstījuši arī ar skaidru naudu. Atliek cerēt, ka šādu labvēļu nākotnē būs vēl vairāk, lai vēlāk varētu teikt: «Mēs bijām tad, kad citu vēl nebija!» Uz skatuves pabija arī TMF un BF *dekānu aizvietotāji*, kas viens otru gan sauca miļvārdiņos, gan apsaukāja, kā nu vien to prata. Kā izrādās, *dekānu aizvietotāji* arī zina *tādus* vārdus...

Tad, kad visi šos *pi* vārdus bija gana apguvuši, sekoja lielisks uznaiciens – deja. Tā lika aizmirst jaunapgūtos vārdus. Meitene parādīja ko satriecošu – deju, ko var iemācīties, tikai lieliski apgūstot dažādos un sarežģītos baleta soļus. Pasākuma laikā daži mēģināja šos soļus atdarināt, taču bez panākumiem.

Uz skatuves kāpa pirmā grupa – *Morning After*. Ar to kopā uzstājās arī breikeri, kas demonstrēja savu dejošanas prasmi. Arī šī deja guva zāles atbalstu, un daži atkal mēģināja atdarināt dejojotājus, taču atkal neveiksmīgi. Tomēr, ja alkohols ir atņēmis veselo saprātu, tad jau pietiek palēkties vienreiz, palēkties otrreiz... un liekas, ka jau esi pārtapis par lielisku *breikeri*. Šim lēmēstam sekoja dejas!

Ir jau viens naktī, kad uz skatuves atkal notiek rosība. Tiek spēlēta spēle, kur studenti sacenšas dažādu

dzērienu noteikšanā. Man kā organizatoram mute paliek vaļā... Jo gandrīz visi 100% nosaka dzērienu izcelsmi. Taču aiztaisu ciet muti un piesaku nākamo grupu, ko, manuprāt, zina visi RTU studējošie, – *Az[Be(Sc)]*. Šīs grupas uzstāšanās laikā... visi kā bez prāta. Domās pasmaidu, un ir redzams, ka pasākums ir izdevies. Un atkal pasmaidu... un iedomājos par to, kas vēl sekos! Tad vēl pa kādai spēlītei... Kāds kaut kur zālē jau

iepriekš ir iztukšojis piecreiz pa 100, un tagad aiziet! Tam visam nosaukums ir *Salaveča striptīzs!* Atskanot pirmajām mūzikas taktīm, uz skatuves iznāk *vakara nagla* – *Salavecis!* Nedaudz piepalīdzot skatītājiem, viņa drēbes šķīst uz visām pusēm. «Bikses nost!» klieudzālē... un pienāk brīdis, kad *Salavecis* sedz vienīgi viņa paša bārda...

Cik žēl, ka trūkst vārdu, lai to visu pastāstītu... Tas vienkārši ir jāredz! Pasākums ir izdevies. Paldies visiem, kas ieradās, piedalījās un atbalstīja... Gaidīsim jūs visus arī nākamgad! Uz saredzēšanos! □

Teodors Ķirsis**(25.11.1942–10.12.2003.)**

10. decembrī saņemām sēru vēsti, ka notikusi lielākā traģēdija Latvijas alpinisma vēsturē. Kāpjot lejā no Jaunzēlandes augstākās virsotnes – Kuka smailes –, bojā gājuši četri Latvijas alpinisti: Teodors Ķirsis, viņa meita Evija Ķirse (*attēlā*), Aivars Prošenkovs un Ilmārs Bernāns. Teodora Ķirša darba dzīves lielākā daļa saistīta ar RTU.

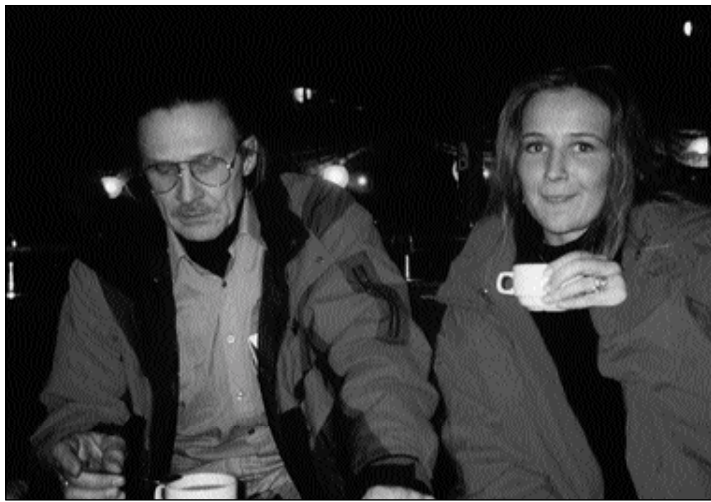
11. decembra rīts Rīgā atausa pelēks un drūms, arī visa daba skuma par bojā gājušajiem. Rīgas pils Svētā gara tornī, kura montāža tika veikta Teodora Ķirša vadībā, mirdz trīs zvaigznes, simbolizējot Dievu, Dabu, Darbu, ar ko saistīta visa viņa dzīve. T. Ķirsis bija Triju Zvaigžņu ordeņa komandieris, Latvijas Augstkalnu kluba prezidents, celtniecības firmas *NCC Industry Latvija* viceprezidents, RTU docents un zinātnieks.

T. Ķirsis spīdoši pabeidza aspirantūru profesora V. Zara vadībā, pētot darba mašīnu vibrāciju, un ieguva inženierzinātņu doktora grādu, stažējās ASV un Kanādā, bija Mašīnbūves iekārtu katedras vadītājs, RTU Mehānikas fakultātes dekāna vietnieks. Lielisks mācībspēks un kolēģis, stingrs, prasīgs, ar labu humora izjūti, lasījis lekcijas arī par fluīdu mehāniku.

Man iznācis sadarboties ar docentu T. Ķirsi studentu audzināšanas un mācību darbā, kā arī ar alpinistu Tedi (tā T. Ķirsi sauca alpinisti). Tedi ir sarakstījis skaistas un interesantas grāmatas par savām alpinista gaitām, tās ir bagātā valodā ar poētisku un filozofisku skatījumu uz dzīvi un kalnos kāpšanu.

Alpinisms – kalnos kāpšana – ir arī pētniecisks darbs, cilvēka garīgā un fiziskā spēka robežu izziņāšana un pārbaude, par ko T. Ķirsis rakstīja: «Ar sportu saprotu savu spēju galējās robežas meklējumu.» un vēl: «Katrš solis, tuvojoties virsotnei, ir kā pēdējais. Bet tādu ir tūkstošiem. Tad esi sevi nolamājis par idiotu, nosolījis, ka nekad vairs! Un pēc kāda laika kāp atkal.»

Viena no zvaigznēm Svētā gara tornī simbolizē darbu. Teodors Ķirsis lieliski veica zinātnisko un organizatorisko darbu gan RTU, gan kalnos. Uz panākumiem kalnos ceļš bija nosprausts stingri un pakāpeniski, tāpat kā uz sasniegumiem zinātnē. Rūpīgi tika izstudēta alpinisma enciklopēdija un izstrādāta kalnā kāpšanas tehnika. Pēc tam, kad Everestā pirmo reizi uzkāpa bijušās PSRS alpinistu komanda, Tedi rūpīgi izstudēja viņu pieredzi. Uz RTU Mehānikas fakultātes

125. gadu jubileju T. Ķirsis ielūdz ievērojamo zinātnieku un alpinistu – Maskavas Baumaņa augstākās tehniskās skolas profesoru Anatoliju Ovčinnikovu, kurš bija viens no šīs ekspedīcijas vadītājiem.

Tedi ļoti mīlēja savu Latviju un sarkanbaltsarkano karogu uznesa visās augstākajās kalnu virsotnēs. «Jau tālajā 1989. gadā mēs pirmo reizi atritinājām Latvijas karogu virs toreizējās Savienības augstākās virsotnes – Komunisma augstākās virsotnes – Komunistu kalniņiem, uz kāpām pēdējā no pieciem septiņtūkstošniekiem bijušajā PSRS teritorijā. Nopelnījām sev *Sniega Leoparda* titulu. Tas ir alpinisma pasaulē prestižs sasniegums.» Jau tolaik Latvijas kalnā kāpēji Teodora Ķirša vadībā centās savu iespēju robežās kaut ko darīt valsts vārda popularizēšanā. 1993. gadā Latvijas alpinisti Teda vadībā sadūšojās, brauca pirmajā latviešu ekspedīcijā uz Himalajiem un uzkāpa 8167 metrus augstajā Daulagiri virsotnē. Pēc ekspedīcijas, kad visi kalnos kāpēji atgriezās Latvijā, kopā ar RTU Sporta klubu sarīkojām skaistu vakaru Kaļķu ielas 1a 227. auditorijā. Sporta kluba metodiķe Velta Indraša par godu Daulagiri virsotnes sasniegšanai nopina skaistu Adventes vainagu, atnesām arī mazu eglīti un iededzām svečītes. Lielā amfiteātra auditorija bija pārpildīta. Pirmo reizi Latvijas komanda uzkāpusi Himalaju astoņtūkstošniekā. Tedi ļoti interesanti stāstīja un rādīja uzņemtās filmas. Kāpjot Daulagiri, T. Ķirša komandai nebija neviena augstkalnu nesēja.

1995. gadā Teodora Ķirša vadībā Latvijas alpinistu komanda uzkāpa Everestā. Tedi uznesa virsotnē ne tikai Latvijas karogu, bet arī RTU Piemiņas medaļu. Pēc tam atkal kopā ar RTU Sporta klubu RTU Lielajā zālē notika Everesta ekspedīcijas atmiņu vakars. Ar ziediem un ozola zariem izgreznotā zālē bija pārpildīta, ieradusies bija visi ekspedīcijas dalībnieki, piedalījās arī tore-

zējais RTU rektors akadēmiķis E. Lavendelis. Ļoti interesanti stāstīja Tedi.

Teodora Ķirša vadītā alpinistu komanda izvēlējās vēl vienu uzdevumu – veltīt Latvijai septiņas virsotnes. Tā bija septiņu kontinentu augstāko smaīļu programma – uzkāpt visu kontinentu augstākajās virsotnēs. Tas tika paveikts laikā no 1995. līdz 2002. gadam: Everest 8848 m (Āzija); Elbruss 5642 m (Eiropa); Akonkagva 6962 m (Dienvidamerika); Makinlijs 6194 m (Ziemeļamerika); Kilimandžāro 5963 m (Āfrika); Kostjuško 2228 m (Austrālija); Vinsons 4897 m (Antarktīda). Ja saskaitām visu virsotņu augstumus, iegūstam 40 664 m, kas dāvāti Latvijai. T. Ķirsis par to rakstīja: «Tas vienkārši bija kaut kas tāds, ko varējām darīt. Cilvēkam ir patīkami, ja tas, ko viņš dara, kādam citam ir vajadzīgs. Protams, šīs virsotnes bija vajadzīgas mums pašiem.»

T. Ķirša Dzimtenes mīlestība izpaudās arī viņa vadītās alpinistu komandas dalībā šādu Rīgas arhitektūras un vēstures pieminekļu restaurācijā: Doma baznīcas gaiļa nocelšana, uzceļot stalažas, kuras izmantoja restoratoru brigāde, lai gaili uzceltu arī atpakaļ; krustu uzlikšana Kristus dzimšanas Rīgas pareizticīgo katedrālei; Rīgas pils Svētā gara torņa montāža; Jāņa baznīcas gaiļa uzlikšana. Teda komanda uzlikusi gaili arī Smiltenes baznīcai un vairākām citām baznīcām Latvijā. Tā viņa piemiņa ir iemūžināta arī Latvijas arhitektūrā.

Teda lielā dabas un kalnu mīlestība aizveda uz kalniem arī viņa meitu Eviju. Labi atceros, cik priedīgi un smaidīgi viņi abi kopā ar pārējo komandu ieradās lidostā Minerālņije Vodi. Evija bija gaiša un smaidīga meitene, labi mācījās RTU, kur ieguva bakalaura grādu ekonomikā, Rietummičiganas Universitātē beidza Hārvarda Biznesa koledžu. Viņa bija a/s *Sirova Rīga* valdes locekle, kosmētikas biznesa attīstības vadītāja Baltijas valstīs un Somijā. «Kalni

no tevis izslauka arī visas problēmas. Brauc, cik tālu gribi, nekur citur no tām vaļā netiksi. Vienīgi kalnos,» tā teica Evija, kura vienmēr kalnos prata novērtēt savas spējas.

Teodora Ķirša un Evijas liktenis līdzīgs slavenu Amerikas alpinistu profesora Vilija Ansoelda (*Willi Unsöld*) un viņa meitas Nandas Devi (nosaukta slavenas Himalaju virsotnes vārdā) liktenim. Arī viņi abi gājuši bojā kalnos. Meita, kāpjot Himalaju virsotnē Nanda Devi, tēvs – lavīnā Amerikas kalnos, kur devās ekspedīcijā kopā ar saviem studentiem.

Būtībā alpinistus varam piešķaitīt pētniekiem, kuri pēta cilvēka garīgo un fizisko spēku robežu, līdzīgi kā lidotāji izmēģinātāji pēta lidmašīnu izturības robežu. Bieži gadās, ka izmēģinātāji iet bojā. Bet kāpēc joprojām cilvēki iet kalnos? Tāpēc, ka alpinistiem ir apskauzama dzīve. Savā isajā dzīvē viņi it kā iziet cauri cilvēces attīstības vēsturei, sākot no pirmatnējo cilvēku smagajiem dzīves apstākļiem līdz pašreizējā laika komforta iespējām.

Atvadīsimies no Teodora Ķirša, Evijas Ķirses, Ilmāra Bernāna un Aivara Prošenkova ar dzejoli, kas pārpublicēts no amerikāņu alpinistu avīzes un veltīts profesora Villija Ansoelda un viņa meitas Nandas Devi piemiņai.

*Do not stand at my grave and weep.
I am not there. I do not sleep.
I am at thousand winds that blow.
I am the diamond glint on snow.
I am the sunlight on ripened grain.
I am the gentle autumn rain.
When you wake in the morning hush
I am the swift, uplifting rush
Of quiet birds in circling flight.
I am the soft starlight at night.
Do not stand at my grave and weep.
I am not there. I do not sleep.*

Pie mana kapa raudāt nevajaga.
Nav manam garam gulēšana smaga.
Es esmu tūkstoš vējos brāzmainos,
Es esmu sniegos dimantmirdzošos,
Es esmu vārpā, saulē zeltītā,
Es esmu rudens lietū auglīgā.
Kad mostaties jūs rīta klusumā,
Es esmu putnu spārnu švikoņā,
Kad augstu debesis tie paceļas.
Es esmu naktī zvaigznēs mirdzošās.
Pie mana kapa raudāt nevajaga.
Nav manam garam gulēšana smaga.

Alpiniste **Dzidra Lūse**,
DITF Inženiermatemātikas
katedras lektore

*Dievkalpojums bojā gājušo
alpinistu piemiņai notiks
2004. gada 15. janvārī plkst. 15
Doma baznīcā.*

Senās pasaules brīnumus meklējot – II

**Inku impērijas citadele
Kusko. Maču Pikču –
aizmirstā pilsēta
džungļos. Naskas
tuksneša zīmējumi.**

Docents **Jānis Klētnieks**,
Latvijas–Eģiptes ekspedīcijas
dalībnieks

Pasauleslavenais norvēģu jūrasbraucējs un etnokultūru sakaru pētnieks, Latvijas ZA Goda doktors (1998) Tūrs Heijerdāls savulaik pierādīja, ka senie jūrasbraucēji varēja pārvarēt okeānu plašumus un rast saskari starp nošķirtām civilizācijām. Pārbraucot Atlantijas okeānam no Āfrikas līdz Dienvidamerikas piekrastei ar inku pēcteču darināto niedru laivu, kas nesa senēģiptiešu Saules dieva Ra vārdu, Heijerdāls centās noskaidrot, vai senēģiptiešu un inku kultūras kopējās iezīmes nav veidojušās saskares rezultātā. Tomēr tiešas un kopējas saiknes starp abām «Saules impērijām» netika atrastas, jo tās šķīra tūkstošiem gadu ilgs starplaiks. Inku kultūra ir ievērojami jaunāka, kas strauji uzplauka mūsu ēras 15. gadsimtā, bet tikpat ātri izzuda, atstājot augsti attīstītas civilizācijas iezīmes. Jau pēc simts gadiem inku valsti barbariski iznīcināja spāņu iekarotāji. Abas kultūras raksturīgas ar grandiozu celtņu būvniecības prasmi, Saules pielūgsmes reliģiju, savdabīgo mirušo mumificēšanas veidu. Tās izveidoja solāro gadalaidu kalendāru un organizētu valsts pārvaldes sistēmu, iemācījās ģeometriskā ornamenta aušanas prasmi, vara un zelta apstrādi.

Inki nepazīna rakstību kā ēģiptieši, kas bija radījuši hieroglifus. Par inku vēsturi, dzīvesveidu, ticējumiem uzzinām tikai no spāņu konkistadoru iekarotās zemes aprakstiem, tautas atmiņā saglabātajiem notikumiem un leģendām, arheoloģiskajos izrakumos iegūtām liecībām. Kādreiz par rakstību uzskatītais inku kipu jeb mezglojums ar dažāda garuma krāsainās auklās iesietiem mezgliem tagad tiek uzskatīts par īpatnēju mantas resursu uzskaites veidu, kas nesatur plašāku vēsturisko informāciju. Neskatoties uz gandrīz piecsimt gadus ilgo apspiestības periodu, tagadējie kečvu un aimaru valodā runājošie ļaudis savā dzīvesveidā, tradīcijās un mākslā saglabājuši līdz mūsdienām daudzus savdabīgās inku kultūras elementus.

Tagadējā Peru Republika aptver tikai daļu no kādreizējās inku valsts, kura bija pakļāvusi Čīles, Bolīvijas, Argentīnas, Kolumbijas un Ekvadoras ciltis. Plašo inku valsti 15. gs. vidū bija izveidojis

Kusko. Inku Saules tempļa – Korikanča ārsiena ar blakus esošo «Zelta dārzu», kur stāvējušas zeltītās dievu statujas, zeltā darinātie krūmi un puķes.

inku dinastijas devītais valdnieks Pačakuti. Sekmīgi iekarojumi un prasmīgā valsts pārvalde ļāva ātri nostiprināties un uzplaukt. Atšķirībā no citiem valdniekiem Pačakuti sev pakļautās tautas neiznīcināja, saglabāja viņiem agrākos vadoņus un ticību. Valsts apvienošanas labad tika izbūvēts gandrīz 20 tūkstoš kilometru garš ceļu tīkls, daudz tiltu pār kalnu aizām un upēm, izveidota inku augstmaņu pārraudzīta valsts pārvaldes sistēma. Atšķirīgās valodās runājošām ciltīm pieprasīja visiem lietot kopēju kečvu valodu un godināt inku Saules dievību. Taču pakļautajām ciltīm varmācīgi atņēma agrāk pielūgtos dievu tēlus, kurus inki pārveda uz savu galveno svētnīcu – Saules templi Kusko pilsētā, un tika piedraudēti, ka sacelšanās gadījumā tos iznīcinās. Inku nežēlīgais kaujas spars un bailes zaudēt savus dievus spieda pakļauties varenajam «Saules dieva dēlam», kā tika dēvēts inku valdnieks. Šo vareno inku valsti teritorijas lieluma un efektīvās pārvaldes ziņā Dienvidamerikas tautu vēsturnieki pielīdzina kādreizējai Romas impērijai.

Inki ticēja, ka viņi ir «Saules bērni», teiksmainā debess, Saules un varavīksnes dieva Virakoči pēcnācēji. Virakoči senlaikos valdījis svētā Titikakas kalnu ezera apkaimē. Šī ezera tuvumā aiz Peru valsts robežas Bolīvijas daļā atrodas Tivinakas senceltņu drupas ar slavenajiem Saules vārtiem, kuros iekalts varenā Virakoči attēls. Titikakas ezerā atrodas arī teiksmainā Saules sala, kuras apkārtnē Ž. Kusto ar miniatūro zemūdeni *Kalipso* nesemīgi meklēja noslēpumainās bagātības, par kurām vēstīja senie mīti. Interesanti pieminēt arī kādu inku

tradīciju Virakoči un sava valdnieka godināšanai. Tādās reizēs inki labo roku uzlikuši uz krūtīm sirds apvidū. Šo seno tradīciju tagad ievēro amerikāņi valsts himnas atskaņošanas brīdī.

Andu kalnu iemītnieku dzīve harmoniski saistījās ar apkārtējo dabu, kas bija viņu eksistences un ticējumu pamats. Kalni bija it kā dabiskas piramīdas, ko nevajadzēja celt kā citviet pasaulē. Kalnos un upju ielejās mājāja noslēpumainie gari un mirušo dvēseles. Tās tur mīta kopā ar mirušo mūmijām, kuras tika novietotas svēto kalnu klinšu nišās. Inki ticēja, ka virs kalnu ielejām lidojošie kondori ir Saules dieva vēstneši. Kalnos dzīvojošās plēsoņas pumas savukārt bija varena spēka un nežēlības simbols inku karotājiem. Pumas veida plānojums pat ievērots inku pilsētas Kusko ēku izvietojumā.

Tagadējā Kusko ir moderna, komerciāla pilsēta ar daudzām ievērojamām spāņu kolonizācijas laika celtnēm un baznīcām. Pilsēta atrodas 3400 metrus augstā kalnu ieplakā, un iebraucējiem nepieciešamas vairākas dienas, lai aklimatizētos retinātā gaisa apstākļos. Šī Andu kalnu pilsēta ar apkārtnes skaisto dabu un inku slavenajām senvietām piesaista ārzemju tūristus no visām pasaules malām, tagad arī no Latvijas.

Kusko bija inku Saules impērijas politiskais un reliģiskais centrs, valdnieka rezidence ar inku augstmaņu un priesteru mītnēm. Tur atradās galvenā svētnīca – Saules templis Korikanča, kas, pēc spāņu iekarotāju stāstītā, bijis rotāts ar fantastiskiem dārgumiem. Viss templis mirdzējis zeltā, un daudzas vietas bijušas klātas ar dārgakme-

ņiem. No tempļa sienām vien spāņi izlauzuši 700 smagas zelta plāksnes, izlaupijuši tempļa dārzu ar zeltā mirdzošajiem krūmiem, puķēm, pakļauto cilšu dievu tēliem. Mākslinieciskie izstrādājumi tika pārkausēti zelta stiepos, un uz Spāniju tika aizvestas 17 tonnas zelta un sudraba! Saglabājusies tikai leģenda, ka spāņi nav atraduši svarīgāko inku svētumu – zeltā darināto Saules dieva disku, ko priesteri noslēpuši no iekarotājiem.

Izpostītā tempļa vietā spāņu dominikāņu ordenis uzcēla Santo Domingo klosteri, kurā apbedīts arī pēdējais inku valdnieks Tupaka Amaru un iekarotāju vadonis Frančesko Pisaro. Saules tempļa agrākais veids palika nezināms, jo to noslēpa klostera sienas. Tikai 1950. gadā, kad Kusko piemeklēja liela zemestrīce, sabrukušā klostera drupās atsedzās agrākā inku tempļa sienu fragmenti. Tie tagad iekļauti atjaunotā klostera telpās un pieejami apmeklētājiem. Pārsteidzošu iespaidu atstāj izliektā tempļa siena ar īpatnēju Saules kalendāru no četrstūrveida akmens prizmām, kuru mestās ēnas pieļauj noteikt solstīcijas un ekvinoxijas.

Kusko tuvākajā apkārtnē atrodas Saksaimana cietokšņa grandiozās drupas ar plašo procesiju laukumu, kur, atdzimstot senajām tradīcijām, ik gadu vasaras saulgrīžos (22. decembrī) tiek svinēti Inti Raimi svētki. Nedaudz tālāk atrodas spāņu saspridzinātā Kenko tempļa drupas, kur ticis meklēts apslēptais inku zelts. No šīm senvietām ceļš tālāk ved gar svētās Urabambas upes krastu uz ievērojamo inku svētvietu Maču Pikču.

(Turpinājums nākamajā JI numurā.)

Kusko. Saules tempļa siena ar Saules kalendāra akmens pilastriem.

Studentu klubā un Kultūras centrā

Vektors svin!

Vektorietis **Paulis Zvirbulis**

Tu nebiji VEF Kultūras Pilī pagājušā gada 27. decembra vakarā?! Tad esi palaidis garām «Deju svētkus ziemas vidū» jeb *Vektora* 45 gadu jubilejas koncertu. Bet tāpēc pats P. Zvirbulis, kurš piedalījās šajā pasākumā, tev pastāstīs, kā viss notika.

Līdz pat koncerta dienai vairāk nekā 100 tagadējie un bijušie *Vektora* dejotāji veselu pusgadu citīgi apmeklēja mēģinājumus. *Vektora* «veterāni» iepazīna jauniešus, kuri nes kolektīva vārdu 21. gadsimtā, savukārt jaunajiem vektoriešiem tā bija lieliska iespēja pārliecināties, ka labs dejotājs tāds paliek uz mūžu. Pats jūsmoju, cik veikli un viegli kājas ceļ dejotāji, kuri pēdējo reizi uz skatuves bija kāpuši pirms apmēram 20 gadiem! Vienā mēģinājumā bez īpašām grūtībām viņi «restaurēja» trīs tikpat ilgi nede-

jotās dejas. Tomēr vislielākā bauda bija redzēt, ar kādu prieku viņi atcerējās sen nedejotās, bet pašiem tik labi zināmās dejas. Jaunieši uz savas ādas dabūja izjust treniņus, kurus vadīja *Vektora* iepriekšējā baletmeistare Tamāra Ēķe. Visi bija sajūsmā, kad ar dibeniem gaisā bija jāzīmē astoņņieki! Pamēģiniet iztēloties, kā 100 cilvēki plūstoši groza savas sēžamvietas!

Koncerts. Neatceros, ka būtu aizdomājies par deju tehniku, jo viss koncerts notika emocionālā līdzinājumā, katrs deju biedra smaidis paceļ vēl par dažiem kilometriem augstāk! Arī repertuārs bija salda is ēdiens ne tikai skatītājiem, bet arī pašiem dejotājiem. Kad dejotāji sanāca uz pirmajiem mēģinājumiem, katrs balsoja par sev mīļākajām dejām, kuras gribētu dejot Jubilejā. Tāpēc katru koncerta deju vektorieši izpildīja ar vislielāko atdevi un prieku. Man intere-

RTU rektors Ivars Knēts *Vektoram* uzdāvināja 16 cilindrus un jaunu sakāmvārdu: «Skati vīru no cepures, jo zem tās ir gudra galva!» IEF savukārt dejotājiem uzdāvināja 16 austas jostas, lai vēl ciešākām saitēm sasietu augstskolu un vektoriešus.

santākās šķita cittaustu dejas, jo pats līdz šim nevienu nebiju dejojis. Ne jau katru dienu uz skatuves divas *igaunu* meitas cīnās par vienu puisī, arī *igauni*. Tikai retais bija redzējis atvadu deju, kuru ungāru puisi, pirms došanās karā dejoja ar savām mīļotajām. Dejotāji iejutās arī austriešu, čehu, moldāvu un pat ebreju *ādās*. Arī latviešu tautas dejas uz skatuves atklāja visdažādākās dzīves ainiņas. Vecēnu ķīvēšanās par priekšautiņu, nosaluši jūrmalnieki, vīri pie alus galda un, protams, puisi un meitu mīlestība ar visu amizieri!

Vakara noslēgumā visi, kas dejujuši vai joprojām deju *Vektorā*, varēja doties uz Jubilejas balli ar bagātīgi klātiem galdiem un lielisku mūziku, satikties ar draugiem, pamieloties un atkal izdejojoties. Pasākums tiešām bija fantastisks! Par to liecina fakts, ka *Vektora* vadītājs Uldis Šteins gulēt aizgāja tikai nākamajā pēcpusdienā. Turklāt, nevis aizgāja, bet viņa sieva Maija viņu pierunāja pagulēt, jo koncertā gūtais savijējums viņam nedeva mieru visu nakti un nākamo dienu! □

Ceļotāju klubīnā

Sniegs, Alpu kalni un laba kompānija. Tā mēs ar RTU Ceļotāju klubīnu sagaidījām Jauno, 2004. gadu Freiburgā, Vācijā, atļaujoties baudīt silto ziemas miglu un brīnumaino, sarmas pārvērtību skarto dabu.

P. Š. Sākam veidot grupu Lieldienu ceļojumam uz Horvātiju.
Zvani Ašjai – 7212477.

Dāvināt brīnumu...

RTU SP un Studentu klubs šogad pavisam īpašus un mīļus Ziemassvētkus uzdāvināja Bauskas bērnu nama *Annele* audzēkņiem, kuriem kopā ar mūsu darbinieku bērniem bija iespēja noskatīties teātra izrādī *Vilniša pasaka* un sagaidīt Salatēti. Tās ir izjūtas, ko tik drīz neaizmirst.

Lielā laikošana

RTU saime prot ļoti labi strādāt un ļautri atpūsties.

Foto no Studentu kluba organizētās Ziemassvētku balles *Lielā laikošana* 2003. gada 19. decembrī.